

Kaisa Aaltonen

HUITTISTEN SIJOITUSMESSUKÄVIJÖIDEN
SIJOITUSTOTTUMUKSET

Liiketalouden koulutusohjelma
2015

HUITTISTEN SIOITUSMESSUKÄVIJÖIDEN SIOITUSTOTTUMUKSET

Aaltonen, Kaisa
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Liiketalouden koulutusohjelma
Toukokuu 2015
Ohjaaja: Kuisma, Pekka
Sivumäärä: 45
Liitteitä: 1

Asiasanat: sijoitustoiminta, sijoitukset, talous, messut

Maailmantalouden haastava tilanne ja korkojen painuminen ennätysmatalalle luo kiinnostusta sijoittamiseen. Pankkitileille ei makseta juurikaan korkoa, joten varat on sijoitettava muihin tuotteisiin, mikäli toivoo inflaation ylittävää tuottoa. Kansantalouden elvyttämiseksi suomalaisten rahavarat olisi tärkeää saada pankkitileiltä kiertoon esimerkiksi sijoittamisen avulla. Sijoittamiseen on piensijoittajalle tarjolla erittäin paljon vaihtoehtoja. Tuotteita ja sijoitusmuotoja löytyy jokaiselle riskinsietokyvyn ja tuottohalukkuuden mukaan. Tässä opinnäytetyössä esitellään yleisimmät sijoitusmuodot.

Satakunnan Ammattikorkeakoulun Kuninkaisten kampus järjesti lokakuussa 2014 Sijoitusmessut Huittisissa – tapahtuman. Messuilla esiteltiin sijoittamisen eri muotoja monipuolisesti. Messuilla oli esillä arvopaperit, metsä, taide sekä asuntosijoittaminen. Messuilla oli näytteilleasettajien lisäksi pääyhteistyökumppanipankkien messutilat sekä valtakunnallisesti tunnettuja nimiä luennoitsijoina auditoriossa. Messut järjestettiin ensimmäistä kertaa. Tässä työssä tutkittiin messukävijöiden tyytyväisyyttä messujen antiin sekä kävijöiden omia sijoitustottumuksia.

Opinnäytetyössä käytettiin kvantitatiivista eli määrällistä tutkimusmenetelmää. Tutkimus toteutettiin kyselylomakkeen avulla messupäivänä 31.10.2014.

Messuille oli saatu paljon kävijöitä järjestäjien aktiivisen myyntityön tuloksena. Messukävijät olivat erittäin tyytyväisiä messupäivään. Kävijät kehuivat messujen käytännön järjestelyitä sekä kiittelivät monipuolisesta tarjonnasta. Tutkimustulokset kannustavat järjestäjiä vastaavanlaisen tapahtuman järjestämiseen tulevaisuudessa.

Opinnäytetyön tuloksista selviää että monet pitävät rahojaan pankkitilillä säästössä. Suurta osaa tavallisista ihmisistä kiinnostaa sijoittaminen myös muihin tuotteisiin. Varsinkin perinteiset sijoituskohteet eli arvopaperi- ja rahastosijoittaminen kiinnostaa. Piensijoittaja haluaa saada sijoitusneuvontaa ennen päätöksentekoa. Useammat haluavat yleisiä sijoitusvinkkejä, jonka perusteella tekevät itsenäisesti sijoituspäätökset. Sijoittamisessa askarruttaa osaamisen puute ja ettei ole sijoitettavaa varallisuutta. Suuri osa piensijoittajista on saanut sijoitusneuvontaa omalta pankiltaan.

INVESTMENTS HABITS OF VISITORS IN INVESTMENT EVENT

Aaltonen, Kaisa

Satakunnan ammattikorkeakoulu, Satakunta University of Applied Sciences

Degree Programme in Business Administration

May 2015

Supervisor: Kuisma, Pekka

Number of pages: 45

Appendices: 1

Keywords: investment, economics, fair

The challenging economic situation in the world and low interest rate level increases interest in investing. Bank accounts are paid very little interest. The funds must be invested in other products, when hoping to get better profit than the inflation. People should invest their funds to help national economy. There are lots of different ways to invest funds for small amount investors. This thesis presents the most common ones.

Satakunta University of Applied Sciences organized an investment event, Si-joitusmessut Huittisissa, in October 2014. There were introduced stocks, funds and other securities, real estate, forestry and art. There were exhibitors and stands and also nationally well-known experts gave lectures. This fair was organized for the first time, therefore this thesis examines visitor satisfaction. Visitors own investment habits are examined as well.

The study was carried out as quantitative study, with survey. The survey was performed in the event on 31 October 2014.

Active sales work of the organizers contributed lots of visitors to the event. Visitors were very satisfied with the event. Visitors were pleased with practical arrangements, exhibitors and diverse program. The results encourages organizing a similar event in the future.

The outcome of the thesis is that lots of people keep their money in a bank account, but they are interested in other investment products. Especially traditional investments, such as stocks and funds, are of interest. People investing small amounts want to get advice before making a decision. Many people want general investment tips, whereby they make decision on their own. Lack of knowledge and lack of assets to invest prevents investing. A large part of the respondents has received investment advice from their own bank.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	OPINNÄYTETYÖONGELMA.....	6
2.1	Opinnäytetyöongelma.....	6
2.2	Teoreettinen viitekehys.....	6
2.3	Käytettävät menetelmät ja aineiston kerääminen	7
3	SIOITUSKOHTEET.....	8
3.1	Metsä sijoituskohteena.....	8
3.2	Sijoittaminen taiteeseen	9
3.3	Pankkitalletukset.....	11
3.4	Osakesijoitukset	13
3.5	Rahastot.....	14
3.6	Asuntosijoittaminen	16
3.7	Muut finanssi-instrumentit.....	18
3.8	Eläkevakuutukset	20
3.9	Kultaan sijoittaminen	22
3.10	Sijoituskohteet sekoittuvat	23
4	SUOMALAISET SIOITTAJINA.....	24
4.1	Suomessa tehtyjä sijoitustutkimuksia	24
4.2	Sijoitusneuvonnan haasteet.....	26
5	SIOITUSMESSUT	28
5.1	Sijoitusmessutapahtuma Huittisissa.....	28
6	KYSELYN TULOKSET.....	29
6.1	Messuilla järjestetyn kyselyn toteuttaminen.....	29
6.2	Vastaajien taustatiedot	30
6.3	Sijoitusmessujen käytännön järjestelyt onnistuivat	30
6.4	Messukävijä säästää pankkitilille.....	34
6.5	Yhteenveto tuloksista.....	39
7	POHDINTA.....	41
	LÄHTEET.....	43
	LIITTEET	

1 JOHDANTO

Satakunnan Ammattikorkeakoulun Huittisten kampus järjesti opiskelijaprojektina sijoitusmessut lokakuussa 2014. Tapahtuman tarkoituksena oli tarjota piensijoittajille monipuolisesti tietoa erilaisista sijoitusmuodoista. Sijoitusmuodoista oli messuilla esillä arvopaperi-, metsä-, taide- sekä asuntosijoittaminen. Projektiin etsittiin kiinnostuneita rahoituksen aikuisopiskelijoita saman vuoden keväällä. Tapahtuma järjestettiin ensimmäistä kertaa, ja oli mielenkiintoista olla mukana, koska myös järjestäjäryhmämme koostui ensikertalaisista tapahtuman järjestäjistä. Projektissa oli mukana seitsemän opiskelijaa sekä rahoituksen opettaja Satu Korhonen ja Apparaatin yritysyhteistyökoordinaattori Mikko Lehtonen. Apparaatti tarjoaa yrityksille mahdollisuuden hyödyntää korkeakouluopiskelijoita yritystoiminnassa. Opiskelijat saavat näin luotua suhteita työelämän toimijoiden kanssa sekä konkreettisia työelämän tehtäviä jo opiskeluaikana.

Vastaavaa tapahtumaa ei ollut aiemmin järjestetty, joten oli tärkeää tutkia messukävijöiden tyytyväisyyttä. Tarkoituksena oli selvittää, kannattaako vastaava tapahtuma järjestää uudelleen. Työn toimeksiantajana on Satakunnan Ammattikorkeakoulu, Kuninkaisten kampus. Työn tarkoituksena on tutkia messukävijöiden tyytyväisyyttä messujen antiin ja järjestelyihin. Tyytyväisyyttä tutkitaan kvantitatiivisesti, kyselylomakkeen avulla. Opinnäytetyön ongelmana on selvittää, mikä sai kävijät tulemaan messuille ja mistä sijoitustuotteista he ovat kiinnostuneita. Samalla selvitetään miten kävijät sijoittavat, miten aikovat sijoittaa tulevaisuudessa ja mitkä ovat sijoittamiseen vaikuttavia tekijöitä. Tutkimuksen tuloksia verrataan aikaisempiin sijoitustutkimuksiin. Messuista tehtiin tämän opinnäytetyön lisäksi kaksi muuta opinnäytetyötä. Tiina Uusivirta tutki tyytyväisyyttä näytteilleasettajien osalta ja Mika Rantala teki työn projektipäällikön näkökulmasta.

Opinnäytetyöstäni hyötyy Satakunnan Ammattikorkeakoulu, kun he pohtivat tapahtuman jatkuvuutta. Lisäksi esimerkiksi rahalaitokset voivat hyödyntää sijoitustietoa omien tuotteidensa kehittämisessä, myyntitaktiikoissaan tai markkinoinnissaan. He saavat ajankohtaista tietoa siitä, mitkä sijoitustuotteet ihmisiä kiinnostavat.

2 OPINNÄYTETYÖONGELMA

2.1 Opinnäytetyöongelma

Opinnäytetyössä keskeisenä aiheena on sijoittaminen ja sijoittamisen tutkiminen. Korkojen ollessa ennätysmatalalla ja talouden taantumana jatkuessa, olisi tärkeää että ihmiset sijoittaisivat varojaan matalien korkojen pankkitileiltä muihin, tuottavimpiin kohteisiin. Opinnäytetyön tarkoituksena on saada selville erilaisten sijoittajien sijoitustottumuksia ja tyylejä. Työssä tehdään katsaus myös erilaisiin sijoitustuotteisiin mitä rahalaitokset ja muut toimijat tarjoavat tavalliselle piensijoittajalle. Työssä tehdään kyselytutkimus sijoittamisesta sijoitusmessuilla ja uuden tutkimuksen tuloksia verrataan vanhoihin tutkimuksiin. Opinnäytetyölläni pyrin vastaamaan seuraaviin kysymyksiin:

- Kuinka tyytyväisiä kävijät olivat sijoitusmessuihin?
- Miten ihmiset haluavat sijoittaa ja minkälaisiin tuotteisiin?
- Mitkä tekijät vaikuttavat sijoituspäätöksiin?
- Miksi ei sijoiteta?

Työssäni pankin palveluneuvojana kohtaan viikoittain asiakkaita, joilla olisi sijoitettavaa varallisuutta, mutta he eivät kuitenkaan ole sijoittaneet niitä mihinkään. Verrataan tutkimuksen tuloksia omiin henkilökohtaisiin kokemuksiini piensijoittajista.

2.2 Teoreettinen viitekehys

Opinnäytetyön teoriaosassa käsitellään sijoittamista; mitä se tarkoittaa ja mihin voi sijoittaa. Teoriaosassa esitellään aiempia sijoitustutkimuksia sekä niiden tuloksia. Yritän näiden avulla saada selville erilaisten sijoittajien sijoitustottumuksia. Työssä annetaan myös esimerkkejä konkreettisista sijoitustuotteista, joita eri toimijoilla on piensijoittajalle tarjolla. Työssä tehdään kyselytutkimus sijoittamisesta sijoitusmessuilla ja uuden tutkimuksen tuloksia verrataan vanhoihin tutkimuksiin. Tutkittavia asioita ovat muun muassa: Miten ihmiset haluavat sijoittaa ja minkälaisiin tuotteisiin. Työssä etsitään myös syitä siihen, miksi ei sijoiteta.

2.3 Käytettävät menetelmät ja aineiston kerääminen

Kyseessä on kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus. Kananen (2008) mukaan kvantitatiivinen tutkimus tarkoittaa määrällistä tutkimusta. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa pyritään yleistämään. Tutkimusongelmaan liittyviä kysymyksiä kysytään pieneltä joukolta, otokselta. Otoksen vastaajien edellytetään edustavan koko joukkoa eli perusjoukkoa, jolloin tutkimustulosten voidaan katsoa edustavan koko joukkoa. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa käsitellään mittauksen tuloksena saatua aineistoa tilastollisin menetelmin. Määrällisessä tutkimuksessa käytetään valmiita, ennakkoon valittuja kysymyksiä, tutkimusmetodina voi olla esimerkiksi henkilöhaastattelu tai kyselylomake. (Kananen 2008, 10-11.) Määrällinen tutkimus vastaa kysymyksiin kuinka moni, kuinka paljon tai miten usein. Määrällisessä tutkimuksessa tutkija ei vaikuta tutkimustulokseen. Määrällisessä tutkimuksessa tutkija saa tutkimustiedon numeroina ja tulokset esitetään esimerkiksi tunnuslukuina. Mittari on väline, jolla tieto saadaan. Määrällisen tutkimuksen mittareita ovat kysely-, haastattelu-, ja havainnointilomake. Määrälliselle tutkimukselle on tyypillistä, että vastaajien määrä on suuri. Mitä suurempi otos, sitä paremmin otos edustaa perusjoukon keskimääräistä mielipidettä. (Vilka 2007, 13-17.)

Opinnäytetyössä tutkitaan suomalaisten sijoituskäyttäytymistä. Aineisto kerättiin kyselytutkimuksena sijoittamisesta kiinnostuneilta ihmisiltä sekä jo kokeneilta sijoittajilta Huittisten Sijoitusmessuilla lokakuussa 2014. Samalla kartoitettiin messukävijöiden tyytyväisyyttä messujen tarjontaan sekä järjestelyihin. Kyselylomakkeessa käytettiin monivalintakysymyksiä sekä avoimia kysymyksiä. Kyselyjä jaettiin messuilla messuinfossa sekä vapaasti yleisön seassa kierrellen. Mahdollisimman suuren otoksen saamiseksi lomakkeesta tehtiin lyhyt ja helposti täytettävä. Suurta otosta tavoiteltiin myös järjestämällä arvonta lomakkeiden palauttaneiden kesken.

3 SIOITUSKOHTEET

3.1 Metsä sijoituskohteena

Suomen maapinta-alasta lähes 80 % peittyy metsiin. Suomessa on yli 20 miljoonaa hehtaaria metsää ja se tekee Suomesta maailman metsäisimpiä maita. Jokainen suomalainen saisi yli neljä hehtaaria metsää, jos metsät jaettaisiin tasan kaikille suomalaisille. Suomen metsävarat lisääntyvät jatkuvasti, koska enemmän puuta kasvaa kuin sitä kaadetaan. (Karppinen & Penttinen 2013, 5.)

Yksityiset ihmiset omistavat noin 60 % Suomen metsistä. Valtio, kunnat ja metsäyhtiöt omistavat loput. Valtio on suurin yksittäinen metsänomistaja. Jos perheenjäsenet ja perikuntien ja yhtymien kaikki jäsenet lasketaan mukaan, on Suomessa lähes miljoona metsänomistajaa. Lähes 90 % metsätiloista peritään tai ostetaan sukulaisten välisillä kaupoilla. Suomalainen metsänomistaja omistaa keskimäärin kaksikymmentä hehtaaria metsää ja asuu noin sadan kilometrin päässä tilastaan. Moni uusi metsänomistaja kokee, että metsäasiat ovat hänelle vieraita. (Rantala 2013, 9-11; Karppinen & Penttinen 2013, 31.)

Metsänhoidon kustannukset ovat keskimäärin noin 15-20 prosenttia metsätuloista. Menoissa ja tuloissa on kuitenkin suuria eroja. Metsä on melko riskitön sijoitus ja metsästä saa tuottoja, vaikka teettäisi kaikki metsänhoitotyöt ulkopuolisella. Omalla työllään saa tuottoja kasvatettua, mikäli ei vaadi omasta metsätyöstään palkkaa, vaan pitää sitä hyötyliikuntana ja harrastuksena. (Rantala 2013, 72.) Metsänomistajia verotetaan myyntitulojen perusteella. Tulot puunmyynnistä ja esimerkiksi vakuutuskorvauksista ovat metsätalouden pääomatuloa. Kulut ovat metsätalouden menoja, jotka voi vähentää verotuksessa. Jos myyntiä on enemmän kuin 8500 euroa vuodessa, on metsänomistaja arvonnlisäverovelvollinen. (Rantala 2013, 89, 94.)

Metsänhoitoyhdistys Satakunnan toiminnanjohtaja Olli Mäki (2014) kertoo metsän eroavan muista sijoituskohteista muun muassa omistajan vaikutusmahdollisuudella tuottoon. Metsä myös vaatii aktiivista hoitoa sekä osaamista, kun hakkuut ja muut metsänhoitotyöt on tehtävä ajallaan. Työt voi toki teettää ulkopuolisella, mutta silloin

tuotto pienenee, kun työtä ei tee itse. Metsästä on odotettavissa vuosittaista tuottoa noin 3-4 %, mutta aktiivisella hoidolla myös 6-8 % tuotto on mahdollinen. (Mäki 2014.)

Metsään voi sijoittaa myös ilman että omistaa oman metsätilan. Op lanseerasi syksyllä 2014 piensijoittajille suunnatun metsärahaston. Erikoissijoitusrahasto sijoittaa metsäomaisuuteen, pääosin suomalaisiin metsäkiinteistöihin. Tuotto syntyy puuvarrannon arvonkehityksestä sekä puun myynnistä. Minimimerkintä on 10 000 euroa ensimmäisellä kerralla. Suomessa ei ole toista vastaavaa metsärahastoa, jossa merkintäsumma olisi näin pieni ja rahasto olisi jatkuvasti auki. Esimerkiksi Taaleritehtaan sekä Nordic forestin metsärahastoihin on minimimerkintä 100 000 euroa. Op:n rahaston merkintäpalkkio on neljä prosenttia. Rahaston tuotto-odotus on kulujen jälkeen neljä prosenttia. Salkunhoitaja huomauttaakin että metsä ei tarjoa suuria tuottoja, vaan sen sijaan ennustettavaa ja vakaata tuottoa. Rahasto teki tammikuussa 2015 kaupat 2000 hehtaarin metsätilasta. (Mustonen 2015.)

3.2 Sijoittaminen taiteeseen

”Vain noin prosenttia kaikista teoksista pidetään sijoituskohteina.” sanoo taidemarkkinoiden asiantuntija, filosofian tohtori, Pauliina Laitinen-Littorin (ent. Laitinen-Laiho). Hän on kirjoittanut useita taiteeseen ja taidesijoittamiseen liittyviä kirjoja. Kirjassaan Taide sijoituskohteena (2003) hän kertoo, että monissa tutkimuksissa on todettu taidesijoittamisesta saatujen tuottojen olevan alhaisempia kuin muista sijoituskohteista saatujen tuottojen. Taidesijoittaminen kuitenkin kiinnostaa, koska monilla on sellainen käsitys, että taiteella voi tehdä suuria voittoja. Taide mielletään myös vaikeaksi sijoituskohteeksi ja taiteen muuttaminen rahaksi ei välttämättä onnistu tarvittaessa nopeasti. Taiteen arvostus perustuu voimakkaasti mielikuville. Tilastojen yksipuolisuus, markkinoiden salamyhkäisyys sekä satunnaiset voitot ovat aiheuttaneet sen, että käsitykset taidesijoittamisen kannattavuudesta ovat pysyneet vahvana. (Laitinen-Laiho 2003, 127.)

Taidesijoittamisessa kaiken a ja o on ajoitus, milloin tulisi ostaa teos ja milloin myydä se. Laitinen-Laiho (2003) kehottaa ostamaan silloin kun on näkyvillä merkkejä

tietyn taiteilijan tai tyyliuunnan kiinnostuksen noususta. Taidemarkkinoilla on tyyppistä, että vauraat ja merkittävät keräilijät ostavat teoksia ja kiinnostuvat uusista taiteilijoista tai aikakaudesta. Tällöin muut seuraavat perässä. (Laitinen-Laiho 2003, 128-129.) Taidesijoittamisessa sijoitusaika on useita vuosia. Lontoon suuri huuto-kauppatalo Sotheby's suosittelee, että arvoa kannattaa kasvattaa vähintään 7-10 vuotta. Optimaaliseen myyntiaikaan vaikuttaa oleellisesti taidesuuntaus, taiteilijan tunnetuus sekä milloin teos on viimeksi myyty. Nyrkkisääntö on: Mitä arvokkaampi teos ja mitä tunnetumpi taiteilija, sitä kauemmin teos kannattaa pitää itsellään. Tällöin harvinaisuusassosiaatio säilyy. Monesti teokset kuitenkin tulevat taidemarkkinoilla myyntiin pakon edessä eikä optimaalista myyntiajankohtaa mietitä. Taideteoksen myyntiin vaikuttaa monesti jokin ikävä taustatapahtuma, kuten perinnönjako, avioero tai konkurssi. Suurin osa taideteosten myynneistä on tämänkaltaisia ja siksi tilastotkin kertovat taidesijoittaminen huonosta kannattavuudesta. (Laitinen-Laiho 2003, 132-133.)

Taide on haastava sijoituskohde ja maailmanlaajuinen taidesijoitusohje on että vain kymmenesosa kannattaa sijoittaa taiteeseen (Laitinen-Laiho 2014). Taiteen lisäämistä sijoitussalkkuun suositellaan niille, jotka ovat jo varojaan hajauttaneet. Taidesijoittamisessa kannattaa hajauttaa myös ostamalla huutokaupoissa myytäviä teoksia sekä sellaisia teoksia, joita myydään taidekauppiaiden kautta. Huutokaupassa on yleensä suuremmat komissiot kuin taidekauppiaille. Ulkomailla on jo pankeillakin taideneuvontapalveluita ja suuret ulkomaiset pankit tarjoavat myös sijoitussuunnitelman taiteeseen. Esimerkiksi Lontoossa toimii myös erilaisia taidesijoitusyrityksiä, joiden kautta voi sijoittaa taiderahastojen osuuksiin. (Laitinen-Laiho 2003, 142-143.)

Taidesijoittaminen eroaa monella tapaa esimerkiksi arvopaperisijoittamisesta. Riskit ovat omanlaisiaan: taideteos voi mennä rikki tai tuhoutua kokonaan esimerkiksi tulipalossa. Taideteos voi myös joutua varastetuksi tai se voi osoittautua väärennökseksi. Taiteessa on myös ylläpitokustannuksia, kuten säilytys-, vakuutus- ja kunnossapitomaksut. Taidesijoittamiseen ei aina pääse kiinni pienellä alkupääomalla, koska on todettu että kalleimmat taideteokset ovat varmimmin hyviä sijoituskohteita. Erittäin harvoin alle 2500 euron teos on sijoituskohde (Laitinen, Laiho 2014). Taiteen tuottoa on myös vaikea ennakoida, koska taiteen arvoa mitataan vain myyntihetkellä. Taidesijoittamisessa on pitkälti myös kysymys tunteesta. Taide tuottaa nautintoa ja iloa

koko omistamisen ajan. Miten pystyy esimerkiksi myymään lapsuudesta asti seinällä olleen taideteoksen? (Laitinen-Laiho 2003, 180, 193-195.)

Teollisuustaiteen liitto Ornamo käynnisti vuonna 2014 kuvataiteen ja taidekäsityön kotimaista ja kansainvälistä markkinatilannetta selvittävän hankkeen: Taideteollisuus Suomen myyntivaltiksi. Hanke aloitettiin taiteen markkinatutkimuksella, joka toteutettiin kyselytutkimuksena. Tutkimuksessa kävi ilmi, että suomalaiset ovat kiinnostuneita taiteesta sekä arvostavat sitä. Suomalaiset ovat myös halukkaita ostamaan taidetta. Suomalaisista lähes puolet käy taidenäyttelyissä 1-2 kertaa vuodessa. Taidetta itse ostaneet käyvät näyttelyissä useammin. Enemmistö suomalaisista (2/3) on ostanut taidetta tai taidekäsityötä. Eläkeläiset ovat ostaneet lähes tuplasti muita suomalaisia enemmän maalauksia. Yhdeksän kymmenestä suomalaisesta on kiinnostunut ostamaan taidetta. Kiinnostavin taiteenlaji ostettavaksi on maalaustaide. Kolmasosa vastaajista piti taidetta kuluttamisen muotona. Sijoittaminen oli ylivoimaisesti tärkeintä varakkaimmassa ryhmässä. Heille taideteos on sijoituskohde siinä missä joku muukin eikä esimerkiksi tuotteen ainutlaatuisuus ollut heille niin merkittävä asia. Monelle taideteos kotona on ennen kaikkea kulutusesine, joka tuo kauneutta kotiin. Vain joka kuudennelle suomalaisella taiteen ostaminen on kulttuurihistorian säilyttämistä. Taide koetaan kalliiksi: hintamielikuva oli tutkimuksessa oston suurin este. Suomalaiset haluaisivat ostaa kalliimpaa taidetta kuin ovat ostaneet. Yli kolmasosa käyttäisi teokseen 100–400 euroa. Yli tuhat euroa taideteoksesta on maksanut joka 20. Yli tuhat euroa teoksesta voisi maksaa kuusi prosenttia suomalaisista. (Rikkinen & Malmström 2014.)

3.3 Pankkitalletukset

Suomalaisten varoista lähes puolet on tallessa pankkitileillä. Tämä on noin 80 miljardia euroa. (Niemeläinen 2012.) Tileillä olevat varat on Suomessa suojattu talletussuojalla. Talletussuojan tehtävänä on suojata tallettajan varat silloinkin, kun talletuspankki ei pysty varoja maksamaan takaisin, esimerkiksi joutuessaan pysyviin maksuvaikeuksiin. Talletussuojajärjestelmään kuuluvat kaikki suomalaiset talletuspankit. Ulkomaisten pankkien sivuliikkeet eivät kuulu Suomen talletussuojan piiriin. Talletussuojarahastosta korvataan enimmillään 100 000 euroa asiakasta ja talletuspankkia

kohden. Asiakkaan kaikki samassa pankissa olevat talletukset lasketaan yhteen ja mahdollisen velan määrä ei vaikuta talletussuojaan. (Finanssivalvonnan [www-sivut 2015.](#))

Yleisimmät tilimuodot ovat käyttö- ja säästötili, joita voidaan pankkiryhmästä riippuen kutsua hieman eri nimillä. Tileille ei tällä hetkellä makseta korkoa lähes ollenkaan. Kauppalehden vertailusta selviää, että käyttötileille ei huhtikuussa 2015 makseta suurimmaksi osaksi korkoa lainkaan. Helsingin OP ja Nooa Säästöpankki maksavat käyttötileille korkoa 0,10 %. Evli Pankki tarjoaa korkeimman koron käyttötileille: 0,40 %. Säästötileille ei makseta paljoa suurempia korkoja. Parhaan koron suomalaisista pankeista tarjoaa Aktia ja Hypo, kun vertaillaan tuotteita joilla ei ole vähimmäistalletusmäärää. Aktia tarjoaa säästötilille 0,75 % korkoa ja Hypo 0,80 %. Mikään suomalainen pankki ei tarjoa vuoden määräaikaistalletukselle (10.000e) yli 1 % korkoa. (Kauppalehden [www-sivut 2015.](#)) Pankkitileille ei siis saa missään tilanteessa tällä hetkellä inflaation ylittävää tuottoa. Tilastokeskuksen mukaan vuoden 2014 keskimääräinen inflaatio oli 1 % (Tilastokeskuksen [www-sivut 2015](#)).

Pankeilla on monenlaisia tilimuotoja käyttö-, säästö- ja määräaikaistilien lisäksi. ASP-tili on 18-39 vuotiaille ensiasunnon ostamiseen tarkoitettu tili. Tilille tulee säästää vähintään 8 kalenterivuosineljänneksen aikana ja vähintään 10 % hankittavan asunnon hinnasta saadakseen asp-järjestelmän edut. Etuna on esimerkiksi yhden prosentin korko säästämisen aikana sekä 4 % lisäkorko, kun säästösopimuksen ehdot täyttyvät ja asunto ostetaan. (Danske Bankin [www-sivut 2015.](#)) Pop-pankilta löytyy räätälöity määräaikaistili, Pop-tavoitetili. Tälle tilille säästetään joko 5 tai 10 vuotta. Korkoa saa säästöaikana vähintään 0,75% ja säästöajan päätyttyä palkkiokoron (0,5 tai 1 %). Tililtä ei voi nostaa kolmen ensimmäisen vuoden aikana ja senkin jälkeen nostoista peritään nostoprovisio. (Pop Pankin [www-sivut 2015.](#)) Nordealla on jatkuvaan säästämiseen tarkoitettu tili, KorkoExtra-tili. Jokaisen myyntierän korko tarkistetaan erikseen. Korko huhtikuussa 2015 on 1 %. Tililtä voi vapaasti nostaa ilman nostokuluja, mutta nostot vaikuttavat maksettavaan korkoon, alentaen sitä 1/12-osaa. (Nordean [www-sivut 2015a.](#))

3.4 Osakesijoitukset

Helsingin pörssi on aloittanut toimintansa vuonna 1912, mutta järjestäytynyt arvopaperikauppa alkoi jo 1860-luvulla. Sijoittaminen on kansainvälistynyt ja monet pörssit ovat yhdistyneet suuriksi, kansalliset rajat ylittäviksi pörsseiksi. Helsingin Pörssi on nykyisin osa NasdaqOMX -pörssiä, johon kuuluvat amerikkalaisen Nasdaqin lisäksi muiden muassa Kööpenhaminan, Tukholman, Islannin, Tallinnan, Riian ja Vilnan pörssit. Suomalaiset sijoittavat pitkäaikaisia säästöjään yhä enemmän arvopapereihin. Vuonna 2014 yli 800 000 kotitaloutta omisti pörssiosakkeita. (Mitä arvopapereista tulisi tietää? 2013.)

Osakkeiden arvoon vaikuttavat monet tekijät. Maailmanpoliittiset epävarmuudet, kuten uhka sodasta, vaikuttaa pörssikursseihin alentavasti. Tällöin sijoittajien riskintohalukkuus pienenee ja sijoituksia vaihdetaan vähemmän riskiä sisältäviin vaihtoehtoihin. Rahoitusmarkkinoiden kriisit heijastuvat myös suoraan osakkeisiin, kuten kävi vuonna 2007 Yhdysvalloista alkaneen finanssikriisin aikana. Osakemarkkinoihin vaikuttavat myös psykologiset tekijät, mieliala ja muoti. Osakkeiden nousu voi antaa kuluttajalle mielikuvan, että he vaurastuvat. Tämä aiheuttaa kulutusta ja vähentää säästämistä. Jokin yhtiö tai toimiala voi myös olla muodissa, jolloin sen arvon nousee. Vastaavasti yhtiö tai toimiala voi joutua epäsuosioon tai huonoon valoon, jolloin kurssi laskee. (Mitä arvopapereista tulisi tietää? 2013.)

Seppo Saarion ”Pörssiraamatun” (2014) mukaan ”pörssiosakkeet tarjoavat jokaiselle mahdollisuuden vaurastua helpommin kuin millään muulla sijoitusvaihtoehdolla.” Helsingin pörssin alkamisvuodelta vuoteen 2007 asti keskimääräinen vuotuinen tuotto oli 18,7 %, kun osingot otettiin huomioon. Mikäli inflaatio huomioidaan, on tuotto silti vielä 10 %. Tuotto perustuu osakkeen arvonnousuun sekä jaettavaan osinkoon. Sijoittajan kannattaa hyödyntää korkoa korolle -tekijää eli sijoittaa saadut osingot edelleen samaan yhtiöön. (Saario 2014, 15-16.)

Pörssiosakkeen ostamalla saa osuuden pörssiyhtiöstä. Osakkeella saa osuuden yhtiön voitonjaosta osinkona. Osakkeenomistaja voi osallistua yhtiökokoukseen ja olla mukana päättämässä yhtiön asioista, osakkeiden määrän mukaisen äänivallan turvin. Osakkeilla käydään kauppaa pörssissä. Osakkeita ostaakseen ja säilyttääkseen täytyy

olla arvo-osuustili ja sen rinnalla hoitotili, jonka kautta rahaliikenne kulkee. Arvo-osuustilistä veloitetaan säilytysmaksua sekä tehdyistä toimeksiannoista menee välityspalkkio. Osakkeet voidaan muuttaa nopeasti rahaksi, sillä pörssikauppojen selviytysaika on kolme päivää. Osakkeita myynyt saa rahat tililleen kolmantena arkipäivänä myynnistä. (Saario 2014, 18-19, 28-31.) Osakkeiden kaupankäyntihinnat sekä säilytysmaksut vaihtelevat suuresti eri toimijoiden välillä. Huittisten Säästöpankki veloittaa arvo-osuustilistä 33e/vuosi. Internetissä tehdyistä osto- tai myyntitoimeksiannoista veloitetaan 0,25% kauppahinnasta, kuitenkin vähintään 10e. (Säästöpankin www-sivut 2015a.)

Osakkeiden omistamiseen liittyy aina riskejä. Voi olla, että sijoitettua pääomaa ei saa ollenkaan takaisin tai siitä saadaan takaisin vain osa. Suureen tuotto-odotukseen liittyy aina suuri riski. Osakesijoituksen arvonnousu ei ole koskaan varmaa, siksi viisaan sijoittajan kannattaa pitää merkittävä osa varoistaan osinkoa maksavissa yhtiöissä. Jatkuva osinkovirta helpottaa selviytymistä vaikeista ajoista. Osakesalkku kannattaa myös hajauttaa, sekä ajallisesti että toimialoittain. Saario (2014) kehottaa osakkeisiin sijoittavaa yksityishenkilöä harkitsemaan tarkkaan osto- ja myyntiajankohdat sekä ottamaan salkkuunsa noin 3-8 osaketta eri toimialoilta. Pörssikauppaan tulisi perehtyä yhtä huolella kuin ostaisi asuntoa. Markkinoihin tulee perehtyä ja sijoituskohteita vertailla keskenään. Osakesijoitus kannattaa myös tehdä sillä mielellä, että osakkeet pidetään pitkään. (Saario 2014, 82-90, 333.)

3.5 Rahastot

Suomalaisten sijoitusrahastojen varat ovat kasvaneet nopeasti. Vuonna 2003 rahastovaroja oli 21 miljardia ja vuonna 2015 jo 92,5 miljardia. Sijoitusrahastot mahdollistava laki syntyi Suomeen vuonna 1987. Rahastot soveltuvat sekä suursijoittajalle että pienien summien kuukausisijoittajalle. Esimerkiksi Euroopassa on valittavana jo 30 000 eri sijoitusrahastoa. (Puttonen & Repo 2011, 5-8, Rahastoraportti)

Yli 700 000 suomalaista sijoittaa varojaan sijoitusrahastoihin. Sijoitusrahasto muodostuu eri sijoituskohteista, joihin rahastoyhtiö on kerännyt varat sijoittajilta. Rahasto jakaantuu samankokoisiin rahasto-osuuksiin, joilla saa yhtäläisen oikeuden rahastos-

sa oleviin varoihin. Rahaston pääoma vaihtelee sen mukaan, paljonko rahastoon tulee uusia sijoituksia ja paljonko lähtee pois eli lunastetaan. Pääoma vaihtelee myös, koska sijoitettujen varojen arvo osake- tai korkomarkkinoilla muuttuu päivittäin. (Sijoitusrahasto-opas 2012.)

Sijoitusrahastolain mukaan rahastoyhtiön on annettava asiakkaalle ennen rahastosuuden merkintää veloituksetta sijoitusrahaston yksinkertainen esite. Esitteessä on oltava tiedot sijoitustoiminnan tavoitteista ja riskeistä, kulurakenteesta ja hallinnosta. Sijoituspolitiikan mukaisesti rahastot voidaan jakaa tuoton ja riskin suhteen korko- ja osakerahastoihin. Korkorahastot jaetaan lyhyen, keskipitkän ja pitkän koron rahastoihin. Korkorahastot sijoittavat varat esimerkiksi valtion, pankkien tai yritysten liikeeseenlaskemiin korkoinstrumentteihin tai joukkovelkakirjalainoihin. Lyhyen koron rahastolla on yleensä tavoitteena ylittää kolmen kuukauden euriborin tuotto. (17.4.2015: 0,001; Suomen Pankin www-sivut 2015) Pitkän ja keskipitkän koron rahastot tavoittelet tätä hieman parempaa tuottoa. Osakerahastot sijoittavat varansa rahaston sääntöjen mukaan kotimaisille tai kansainvälisille osakemarkkinoille. Yhdistelmärahasto sijoittaa varat sekä korko- että osakemarkkinoille. Salkunhoitaja tasapainoilee korko – ja osakesijoitusten kanssa eri markkinatilanteissa parhaansa mukaan. Lisäksi on erikoissijoitusrahastoja, jotka sijoittavat samoin useisiin eri kohteisiin, mutta ne ottavat usein enemmän riskiä kuin tavalliset sijoitusrahastot. Rahastot ovat vielä joko tuotto- tai kasvurahastoja. Tuottorahastot jakavat tuotto-osuuden vuosittain. Kasvurahastot eivät jaa tuottoa, vaan kokonaistuotto määräytyy hankinta-arvon ja lunastusarvon erotuksesta. (Puttonen & Repo 2011, 31-35.)

Rahastojen tuottoon pätee sijoittamisen perusajatus. Mitä enemmän riskiä ottaa, sitä paremmat ovat tuotto-odotukset. Paremman tuoton voi saada vain hyväksymällä korkeamman riskin. Lyhyellä aikavälillä osakesijoituksiin liittyy suurempi arvonmuutoksen riski kuin korkosijoituksiin. Rahastojen vuosituotot vaihtelevat suuresti. Esimerkiksi vuonna 2010 vertailtiin Euroopan osakemarkkinoille sijoittavien rahastojen vuosituottoja. Paras rahasto oli tuottanut 40% ja huonoin alle yhden prosentin. Kaikkien eurooppalaisten osakerahastojen vuosituotto oli keskimäärin 16,9%. (Puttonen & Repo 2011, 80-83.) Tuotot voivat toki olla miinusmerkkisiäkin, vaikka esimerkiksi ei näin ollut. Rahaston kulut vähentävät tuottoa. Rahastosta riippuen merkintäpalkkiot vaihtelevat 0-3% välillä. Lunastuspalkkiot ovat suunnilleen 0-2%. Osakera-

hastoissa on yleensä isommat kulut kuin korkorahastoissa. Sijoitusrahaston varoja säilyttävät säilytysyhteisö ottaa myös palkkion tehtäviensä hoitamisesta. Osakerahastossa se on tyypillisesti 0-3,3% ja korkorahastossa 0,2-0,6%. Palkkiota lasketaan ja vähennetään rahaston arvosta niin, että ilmoitetusta yksittäisen rahaston tuotosta on aina kulut jo vähennetty. Rahastoon voi säästää kertsijoituksina tai kuukausittain. Kuukausisijoittamisessa pienen vähimmäissijoitus vaihtelee 20 eurosta ylöspäin. (Sijoitusrahasto-opas 2012.)

3.6 Asuntosijoittaminen

Suomessa sijoitusasuntojen omistajia on paljon. Suomessa on noin 265 000 vuokra-asuntoa yksityisessä omistuksessa. Suurin osa vuokranantajista omistaa yksi tai kaksi asuntoa. Asuntosijoittaminen tai asuntosäästäminen on kasvattanut suosiotaan 2000-luvulla. Suosion nousuun on johtanut asuntojen hintojen kehitys, vähäinen heilahtelu vuokrissa sekä osittain muiden sijoituskohteiden epävarmuus tai matalat tuotot. (Orava & Turunen 2013, 5.)

Asuntosijoittaminen vaatii aikaa, kiinnostusta ja vakuuksia. Kaikki eivät jaksu perehtyä aiheeseen ja sijoitusmuotoon, joka ei ole helppo ja vaivaton. Asuntojen hinnat vaihtelevat lyhyen ajan sisällä kohtuullisesti, esimerkiksi osakemarkkinoille tyypillisiä suuria romahduksia ei asuntomarkkinoilla nähdä. Pieniä notkahduksia lukuun ottamatta asuntojen hinnat ovat Suomessa nousseet viimeiset 17 vuotta. Kuitenkin asuntosijoittajalle asuntojen hinnoilla ei ole niin suurta merkitystä, koska vuokratuoton määrä ei laske vaikka asuntojen hinnat vaihtelevat. Yleisesti ottaen vuokrien hinnat ovat Suomessa nousseet 38 vuoden ajan joka vuosi. Toki poikkeuksia on kaupunkien ja kaupunginosien välillä. (Orava & Turunen 2013, 19, 28-33.)

Asuntosijoittajan tuotto koostuu kahdesta asiasta: vuokratuotosta sekä arvonnoususta. Orava ja Turunen (2013) ovat sitä mieltä, että asuntosijoittajan kannattaa keskittyä vuokratuottoon arvonnousun sijaan. Vuokratuotto on varmempaa tuottoa, johon asuntojen hintojen heilahtelu ei vaikuta. Vuokratuotot ovat keskimäärin 3-6 prosenttia, kun ottaa huomioon myös remonttikustannukset. Mikäli asiaan paneutuu huolella, voi saada vielä parempaa tuottoa. Asuntosijoittajan kannattaa hyödyntää pankkia

harkitusti. Velkavivun avulla omaa tuotto prosenttiaan voi kasvattaa ja päästä jopa kaksinumeroisiin tuotto prosentteihin. (Orava & Turunen 2013, 41-44.) Asuntosijoittajan täytyy tietenkin osata tehdä laskelmia vuokratuotoista ja velkavivun hyödyntämisestä, mutta mitään suurta matemaattista lahjakkuutta siihen ei vaadita.

Asuntosijoittamisessa on useita riskejä. Riskit eivät ole kaikille asuntosijoittajille samat, vaan ne riippuvat paljon esimerkiksi kokemuksesta ja asunnon sijainnista. Riskejä on muun muassa hintariski – mikäli asuntojen hinnat laskevat yleisesti. Tämä kuitenkin ei vaikuta asuntosijoittajaan silloin kun hän ei ole juuri ostamassa tai myymässä asuntoa. Velkavivua käyttävällä sijoittajalla on aina riski lainan korkojen noususta, mutta näihin riskeihin voi suojautua sopimalla pankin kanssa erilaisista korkosuojauksista. Tietysti sijoittajalla on kannattavaa olla myös vararahasto muissa sijoitusmuodoissa pahan päivän varalle. Asuntosijoittaja on aina samalla vuokranantaja ja tämä tuo sijoittamiseen paljon riskejä. Aina ei välttämättä löydy heti uutta vuokralaista, kun vanha muuttaa pois. Näin syntyy tyhjiä kuukausia, jolloin laina tulee maksaa, mutta vuokratuottoa ei tule. Vuokralaiseksi voi myös sattua tapaus, joka ei maksa vuokriaan tai tuhoaa asunnon. Tähän voi silti pitkälti vaikuttaa ja valita vuokralainen tarkasti sekä vaatia vuokravakuutena esimerkiksi parin kuukauden vuokra. Vuokrataso voi myös lähteä laskuun, vaikka nimellisuokrat ovatkin toistaiseksi kasvaneet jo vuosikymmenten ajan. Myös vastikkeisiin voi tulla korotuksia esimerkiksi kun taloyhtiössä tehdään remonttia. Tätä riskiä voi pienentää ostamalla uudiskohteita tai perehtymällä tarkasti taloyhtiössä tehtyihin remontteihin ja pitkän aikavälin suunnitelmiin. Asuntosijoittamiseen liittyy myös pankkiriski, mikäli ei saa lainaa ollenkaan tai haluamillaan ehdoilla. (Orava & Turunen 2013, 197-210.)

Mikäli ei ole aikaa perehtyä asuntosijoittamiseen tai rahat eivät riitä asunnon ostoon, voi asuntoihin sijoittaa myös asuntorahastojen kautta. Monet asuntorahastot vaativat suuren pääoman (esimerkiksi 100 000 euroa) ja ne voivat olla auki vain hetken aikaa. Tämän jälkeen ne suljetaan esimerkiksi kymmeneksi vuodeksi. Ålandsbanken aloitti vuonna 2013 ensimmäisenä Suomessa asuntorahaston, johon piensijoittajakin voi sijoittaa. Tähän asuntorahastoon voi sijoittaa neljännesvuosittain ja minimisumma on vain 500 euroa. Kulut tällaisessa rahastossa ovat paljon suuremmat kuin korko- tai osakerahastossa. Hallinnointipalkkio on 2,25% ja merkintäpalkkio on neljä prosenttia. Lunastuspalkkio on 1-4%. (Orava & Turunen 2013, 96-97.) Vuoteen 2015 men-

nessä kyseisen rahaston merkintäpalkkio on muuttunut kahteen prosenttiin, muut kulut pysyneet ennallaan. (Ålandsbankenin [www-sivut](#) 2015). S-Pankki aloitti myös oman piensijoittajalle sopivan asuntorahaston vuonna 2014. Tähän rahastoon minimisijoitus on 200 euroa ja se on auki neljännesvuosittain. Rahaston merkintäpalkkio on 2%, hallinnointikulut 1,90% ja lunastuspalkkio 1-4%. (S-Pankin [www-sivut](#) 2015.)

3.7 Muut finanssi-instrumentit

Pääomaturvattu sijoittaminen sai alkunsa vuonna 1994 kun Suomen Yhdyspankki laski liikkeelle Helsingin pörssin yleisindeksiin sidottua osakeindeksilainaa. Lainamuutos vuonna 1997 laajensi tuotevalikoiman ulkomaisiin osakeindekseihin. Pääomaturvatut sijoitustuotteet tarjoavat sijoitusmarkkinoille yksinkertaisen ja selkeän tuotteen, joka on valmiiksi hajautettu. Suomen Strukturoitujen Sijoitustuotteiden yhdistyksen tilastoima strukturoitujen tuotteiden markkinan koko oli 2,2 miljardia euroa vuonna 2009. Pääomaturvattua sijoittamista on kritisoitu niiden kustannuksista, sillä valmiiksi paketoituun ratkaisuun liittyy aina kuluja. Pääomaturvatut sijoituskohteet ovat lähtökohtaisesti ”osta ja pidä” tyyppisiä sijoituksia. Myös pääomaturva on voimassa ainoastaan tuotteen eräpäivänä. (Järvinen & Parviainen 2011, 11-13, 18.)

Joukkovelkakirja on yrityksen, kunnan, valtion tai muun yhteisön ottama laina yleisöltä. Vähimmäissijoitus liikkuu yleensä 1 000 ja 50 000 euron välillä. Lainalla on nimellisarvo, joka kertoo, minkä suuruisiin osiin joukkovelkakirjalaina on jaettu. Lainaa voidaan merkitä nimellisarvoonsa, jolloin liikkeellelaskukurssi on 100. Tällöin sijoittaja maksaa esimerkiksi 10 000 euron lainasta 10 000 euroa. Jos kurssi on yli sadan, maksaa sijoittajan lainasta nimellisarvoa enemmän. Joukkolainoilla on yleensä eräpäivä, ja takaisinmaksuaika on yleensä yli vuoden. Laina kannattaa pitää pääsääntöisesti eräpäivään saakka, jolloin sijoittaja saa koron laina-ajalta sekä eräpäivänä sijoitetun nimellispääoman takaisin. Lainoilla voidaan myös käydä kauppaa ja niille löytyy päivittäin hinta. Joukkolainan korko voi olla kiinteä tai vaihtuva. Kiinteä korko on yleensä korkotason pohjalta. Vaihtuva korko elää markkinoiden mukaan. (Pesonen 2011, 91-92.)

Indeksilaina on pohjimmiltaan joukkovelkakirjalaina, johon liitetään optio. Niitä on piensijoittajalle tarjolla paljon. Indeksilainan tuoton lähde voi olla lähes mikä tahansa. Tuotto voi olla sidottu esimerkiksi osakeindeksiin tai jonkin maan pörssin indeksiin. Kohde-etuutena voi olla myös jonkin raaka-aineen hinnan kehitys tai tietyt osakkeet. Tuottokerroin kertoo, kuinka suuren osuuden saa kohde-etuuden noususta. Tuottokerroin 80 tarkoittaa, että sijoittajalle kertyy 80 prosenttia loppuarvosta. Indeksilainassa voidaan käyttää keskiarvostusta, jolloin tuotto ei ole kiinni vain yhdestä päivästä. Tällöin sijoittaja ei välttämättä kärsi niin paljon, mikäli lähellä eräpäivää kurssit laskisivat. Eräpäivänä maksettava pääoma on turvattu, mutta sijoittaja voi joutua maksamaan lainasta ylikurssia. Sijoittaja voi maksaa hyvästä tuottokertoimesta esimerkiksi 110 %, mutta ainoastaan 100 % on pääomaturvattu. Näin ollen mikäli tuote ei ole tuottanut mitään, jää sijoittaja tappiolle. Pääomaturvaan vaikuttaa myös liikkeellelaskijariski. Liikkeellelaskijan tulee pystyä maksamaan laina takaisin, joten luottokelpoisuuteen ja vakavaraisuuteen tulee kiinnittää huomiota. (Pesonen 2011, 138-142.) Vuonna 2008 tapahtui pääomaturvattujen tuotteiden historian yksi pahimmista takaiskuista, kun Lehman Brothers meni konkurssiin. Kyseinen investointipankki oli toiminut liikkeellelaskijana monessa Suomessakin myydyssä tuotteessa, arvioilta 50-100 miljoonalla eurolla. Kyseisen tapauksen jälkeen tuotteiden markkinoinnissa alettiin selkeästi mainita, että sijoituksiin liittyy aina liikkeeseenlaskijariski. Tuote-esitteissä tulee mainita että pääomaturva on ainoastaan voimassa, mikäli liikkeeseenlaskija on maksukykyinen. Tähän ei oltu aiemmin kiinnitetty juurikaan huomiota. (Järvinen & Parviainen 2011, 45-51.) Indeksilainoja on eri pankkiryhmillä tarjolla hieman eri nimillä. Osuuspankilla on myynnissä huhtikuussa 2015 ”Pohjola Sijoitusobligatio Tutkimuksen Tähdet III/2015”. Kohde-etuutena on yhdeksän eri suomalaista osaketta ja laina-aika noin viisi vuotta. ”Eräpäivänä lasketaan osakekorin lähtö- ja päättymisarvon välinen arvonmuutos, kuitenkin niin, että neljän (4) parhaan osakkeen tuotto on 30 % laina-aikana. Muilla osakkeilla ei ole rajoituksia tuotossa. Lainajan päätyttyä hyvitys lasketaan siten, että osakekorin positiivinen arvonmuutos kerrotaan tuottokertoimella 1,50. Jos arvonmuutos on negatiivinen tai nolla, hyvitystä ei makseta.” (Osuuspankin www-sivut 2015.)

Warrantti on johdannaisinstrumentti, jonka tuotto perustuu kohde-etuuden arvoon. Kohde-etuus voi olla osake, indeksi tai esimerkiksi hyödyke. Warrantteilla on käyty kauppaa Helsingin pörssissä vuodesta 2000. Warrantteja on hyvin monenlaisia. Os-

towarrantilla pyritään saamaan tuottoa kohde-etuuden hinnannoususta. Myyntiwarantin ostanut saa tuottoa kohde-etuuden laskusta. (Pesonen 2011, 149.) Warrantteja myydään usein indeksilainan kanssa rinnakkain. Indeksilaina on pääomaturvattu, mutta sillä saa pienemmän tuoton. Warrantilla voi päästä indeksilainaa parempaan tuottoon, koska tuottokerroin on suurempi, mutta sijoittamansa varat voi myös kokonaan menettää. (Järvinen & Parviainen 2011, 176-177.)

Muita samantyyllisiä sijoitustuotteita ovat sertifikaatit sekä optiot. Sertifikaatti on pörssilistattu sijoitustuote, jonka arvo määräytyy kohde-etuuden arvonkehityksen mukaan. Kohde-etuus voi olla valuutta, osake, indeksi tai esimerkiksi raaka-aine. Sertifikaateilla käydään kauppaa pörssissä samalla lailla kuin osakkeilla. Optio on kahden osapuolen välinen sopimus, jossa ostaja saa option eli oikeuden ostaa tai myydä kaupan kohteena olevan kohde-etuuden tietyssä aikana tiettyyn hintaan. Option haltijalla ei kuitenkaan ole velvollisuutta näin tehdä. Optioista maksetaan pree-mio, ja tämä on mahdollista menettää, mikäli kohde-etuus ei kehity odotetusti. (Nordnetin www-sivut 2015.)

3.8 Eläkevakuutukset

Oikeus julkisiin hyvinvointipalveluihin perustuvat aina kulloinkin voimassa olevaan lainsäädäntöön. Lainsäädäntöä voidaan milloin vain muuttaa. Muutokset voivat olla pakottavia yhteiskunnan kannalta, vaikka niitä ei välttämättä kukaan haluaisi tehdä. Talouden realiteetit ohjaavat julkisten hyvinvointipalveluiden sisältöä. Esimerkiksi vanhusten terveydenhoitopalveluiden saatavuutta voidaan joutua supistamaan tai palvelumaksuja korottamaan. Silloin vanhus joutuu turvautumaan tuloihinsa ja omaisuuteensa. Hyvinvointipalveluiden rahoitus hoidetaan niin, että verot kerätään samana vuonna kuin palvelut toteutetaan. Etukäteisrahastointia on vain lakisääteisellä työeläketurvalla, jonka rahastot riittävät kuitenkin vain kuuden vuoden eläkemenoon. Vuonna 2005 Eläketurvakeskus arvioi, paljonko lakisääteinen työeläke tulee olemaan suhteessa palkkatasoon. Taso tulee olemaan 40-50% siitä palkasta, mihin työssäkäyvä on tottunut. (Poikonen & Silvola 2010, 11-12, 21.)

Vanhuusiän toimeentuloa varten tapahtuvaa säästämistä tuetaan verotuksellisin keinoin. Sidottu säästäminen tarkoittaa, että varojen nostoon on rajoituksia. Varoja voi nostaa pääsääntöisesti vasta vanhuuseläkeiän täytyessä ja säästämislle on yleensä määritelty vuosittainen enimmäismäärä. Sidottuun pitkäaikaissäästämiseen on olemassa PS-laki, joka tuli voimaan vuonna 2010. Pitkäaikaissäästäminen on vapaaehtoista, mutta mikäli säästämisen lopettaa, ei varoja kuitenkaan saa nostettua ennen ehtojen täyttymistä. Varat saa nostaa vasta eläkeiässä. Ennen eläkeikää varat saa nostaa vain esimerkiksi mikäli jää pysyvästi työkyvyttömäksi tai tulee avioero. Ps-säästäminen on sijoittamista ja pääoman häviämisen riski on olemassa. Verokannusteet tai pitkäaikainen sitoutuminen ei tee ps-säästämistä yhtään suojatumpaa kuin muustakaan sijoittamisesta. (Poikonen & Silvola 2010, 31-32.) Kun eläkeikään tehdään muutoksia, tulee myös ps-lakiin muutoksia. Näin ollen eri aikoina avattuja ps-tilejä voivat koskea erilaiset säännöt.

Verotuettua eläkesäästämistä on myös henkivakuutusyhtiöiden tarjoamat yksilölliset eläkevakuutukset. Näihin sovelletaan vakuutusopimuslakia. Tällainen eläkevakuutus voi olla korkosidonnainen tai sijoitussidonnainen tai näiden yhdistelmä. Korkosidonnaisten vakuutusten tuoton perustana on laskuperustekorko tai muu sopimuskorko. Sijoitussidonnaisen vakuutuksen korko määräytyy valittujen sijoitustuotteiden tuottojen perusteella. Vakuutuksenottajan kuollessa vakuutussäästöt jäävät henkivakuutusyhtiölle, mikäli vakuutuksenottaja ei ollut ottanut vakuutukseensa kuolemanvaraturvaa. (Eläkesäästäminen 2014.) Pankeilla on myös tarjolla hieman eläkevakuutuksia muistuttavia tuotteita, joissa varat ei kuitenkaan ole sidottuja eläkeikään. Esimerkiksi Nordean tuote ”Tavoitesäästö” on säästämisen sopimus, joka on tarkoitettu pitkäaikaiseen säästämiseen. Mikäli varat nostaa viiden vuoden sisällä aloittamisesta, menee nostosta 1 % nostopalkkio. Tämän jälkeen palkkiota ei mene. Varojen nostamiseen voi tehdä maksusuunnitelman, jolloin pankki maksaa varoja asiakkaalle takaisin kuukausittain. (Nordean www-sivut 2015b.)

Eläketurvakeskuksen kyselytutkimukseen (2012) vastanneista 61 prosenttia ei ole säästänyt eläkeikää varten. Tutkimukseen vastasi noin 2500 henkilöä ja siinä kartoitettiin säästämistä nimenomaan eläkeikään varautumisena. 35-44 vuotiaista lähes puolet säästää eläkeikää varten. Nuoremmat ikäluokat säästävät eläkeikää ajatellen harvemmin, kuitenkin 25-34 vuotiaistakin lähes kolmannes säästää eläkeikää varten.

Sukupuolien välillä ei ollut eroa eläkesäästämässä. Sen sijaan korkeammin koulutetut säästävät eläkeaikaa varten todennäköisemmin kuin matalamman koulutuksen saaneet. Yrittäjät erottuivat muista ryhmistä, jopa 70 prosenttia yrittäjistä varautuu eläkeikään säästämällä. Kyselyyn vastaajista ne, jotka eivät säästäneet eläkeikää varten kertoivat syyksi, ettei ole taloudellista mahdollisuutta säästää, aikoo aloittaa myöhemmin tai haluaa käyttää rahat kulutukseen. (Tenhunen 2012.) Kyselyssä ei tarkemmin eritelty millä tavalla vastaajat säästävät eläkeikää varten. Näin ollen vastaajista moni varmasti säästää muullakin tavalla kuin varsinaisesti eläkevakuutuksen tai ps-sopimuksen kautta.

3.9 Kultaan sijoittaminen

Kultaan sijoittaminen perustuu pelkästään sen hinnan muutoksiin. Kulta on arvon säilyttäjä, eikä siitä saa osinkoa kuten osakkeista tai vuokratuottoja kuten asunnoista. Kullan arvoon vaikuttaa sen kysyntä ja tarjonta. Teollisuudessa käytetään kultaa monilla eri aloilla ja tämän osalta kullan käytön määrää voidaan lyhyellä aikavälillä ennustaa. Riskinä on, että jokin ala lopettaa kullan käytön. Toisaalta voi tulla uusia teknologioita, joissa käytetään kultaa. Kullan hintatasoa ei määrittele pelkästään sen käyttö. Kullan hintaan vaikuttaa suurelta osin psykologia, sillä siihen vaikuttaa odotukset siitä miten hinta kehittyy. Kultaan on aina uskottu sijoituskohteena. Kullan ostajat uskovat, että joku tulevaisuudessa ostaa kullan häneltä. Kullan hinta on kuitenkin vaihdellut suuresti vuosien varrella. Kullan hintaa pitkällä aikavälillä on vaikea ennustaa, sillä se ei noudata mitään tiettyä kaavaa. Kullan hinta saattaa laskea kun taloudessa menee hyvin, mutta myös talouden romahtaessa. Usein hinta laskee nousukaudella ja nousee kun tulee jokin kriisi. Kultaan liitetään arvoja ja toiveita, ja tämä pitää sen hintaa korkealla. Tästä syystä kulta on kokoajan kroonisesti ylihinnoiteltu. Kullan koko arvo perustuu sen hintaan ja siksi hinta on myös sen suurin riski. Kullan arvo romahtaisi, jos markkinoille tulisi yhtäkkiä suuri määrä kultaa. Esimerkiksi Kiinan keskuspankilla on valtavat määrät kultaa. Jotta kullan hintaa voisi ennustaa, tulisi tietää eri toimijoiden aikomukset kullan suhteen. (Lehto-Isokoski 2014.)

Kultaan voi sijoittaa joko fyysisesti kultaharkkoja ostamalla tai erilaisten rahastojen ja sertifikaattien avulla. Koruina ei kultaa kannata ostaa sijoitusmielessä, sillä suuri osa korun hinnasta muodostuu jostain muusta kuin raaka-aineesta. Sijoitustapaa valitessa tulee ottaa huomioon kustannukset sekä sijoitusaika. Kultaharkko yleensä omistetaan vuosia tai vuosikymmeniä, rahaston kautta sijoitettaessa sijoitusaika on lyhyempi. Rahastoja on esimerkiksi sellaisia, jotka sijoittavat kaivosyhtiöihin, jotka etsivät tai kaivat kultaa. Myös ETF:ien tai johdannaisten kautta voi sijoittaa kultaan. (Lehto-Isokoski 2014.)

Suomessa kultaa voi ostaa harkkoina Taaleritehtaalta, K.A. Rasmussenilta tai Tavexilta. K.A. Rasmussenilla 100 gramman kultaharkko maksaa 3752 euroa (K.A. Rasmussenin www-sivut 2015).

Kulta on tuottanut pitkällä tähtäimellä huonosti, yhden vertailun mukaan vain 1,2 prosenttia. Kulta ei silti välttämättä ole huono sijoitus. Osana hyvin hajautettua salkkua kulta voi olla hyvä kohde. Kultaan sijoittamisen idea on hajauttaa salkkua niin, että eri omaisuuslajit eivät korreloi keskenään. Eri omaisuuslajit eivät nouse tai laske samaan aikaan. Kulta sopiikin sijoitussalkkuun hyvin mausteeksi, ei kivijalaksi. (Lehto-Isokoski 2014.)

3.10 Sijoituskohteet sekoittuvat

Edellä olevat kappaleet osoittavat, että sijoitustuotteita ja sijoitustapoja on piensijoittajalle tarjolla erittäin paljon. Samalla on selvää, että eri sijoitustuotteet sekoittuvat keskenään eikä yhteen asiaan tarvitse sijoittaa yksioikoisesti yhden tuotteen kautta. Mikäli haluaa sijoittaa varojaan esimerkiksi metsään, voi valita ostaako metsää itse, ostaako jonkin metsäyhtiön osakkeita vai sijoittaako rahojaan metsään jonkun rahaston kautta. Rahaston kautta sijoitettaessa voi vielä valita, sijoittaako rahastoon suoraan vai esimerkiksi jonkin eläkevakuutuksen tai muun vastaavan kautta. Toimijoitakin on tarjolla todella paljon. Sijoituspalveluita tarjoavat pankkien lisäksi henkivakuutusyhtiöt, yksittäiset pankkiiriliikkeet sekä muut välittäjät. Suomalaisilla on nykyään mahdollisuus käyttää myös ulkomaalaisten palveluntarjoajien palveluita helposti. Sijoittajan on ensin tehtävä valinta palveluntarjoajien välillä ja tämän lisäksi

palveluntarjoajan tuotteiden välillä on tehtävä päätös. Joka tapauksessa kannattavaa on valita jokin muu keino, kuin pelkkä sukanvarteen tai pankkitilille säästäminen. Sijoittaminen on tärkeää yksilön vaurastumisen kannalta, mutta myös kansantaloudellisesti. Kansantalous kärsii, mikäli varoja pidetään pankkitilillä eikä sijoiteta esimerkiksi suomalaisiin osakkeisiin. Sijoittamalla kansantalous lähtisi nousuun, kun yritykset saisivat esimerkiksi rahoitusta investointeihin.

4 SUOMALAISET SIOITTAJINA

4.1 Suomessa tehtyjä sijoitustutkimuksia

Nordea teetti keväällä 2014 kyselyn suomalaisten sijoittamisesta. Kyselyyn vastasi 1452 aktiivista piensijoittajaa Nordean verkkopankissa. Tulosten mukaan tyypillinen suomalainen sijoittaja on tavallinen kansalainen, toimihenkilö tai eläkeläinen. Sijoitussalkun koko on kolmanneksella vastaajista alle 50 000 euroa. Osakesijoituksia oli vastaajista yli 80 prosentilla ja rahastoja 70 prosentilla. Pelkkiä osakesijoituksia oli kolmasosalla. Lähes joka neljännellä vastaajalla on sijoitusasunto. (Nordean www-sivut 2014.)

Vuonna 2014 myös Säästöpankkiryhmä tutki suomalaisten säästämistä ja sijoittamista. Näin Suomi Säästää – barometriin vastasi noin 1500 yli 15-vuotiaista suomalaista. Tämän tutkimuksen mukaan kaksi kolmasosaa säästää kuukausittain. Eri ikäryhmien välillä on suuria eroja. Yli puolet 25-35-vuotiaista naisista kertoo käyttävänsä lähes kaiken rahan minkä saa. Yli 60-vuotiaat sen sijaan säästävät paljon, kun 67 % naisista ja 62 % miehistä ilmoitti, että rahaa jää myös säästöön. Säästetyt rahat vajaa kolmasosa vastaajista piti tavallisella käyttötilillä. Miehistä 24 % oli osakkeita ja 34 % rahastoja, kun taas naisista 11 % oli osakkeita ja 25 % rahasto-osuuksia. Sijoituskohteen valinnassa tärkeää oli turvallisuus, tuotto, riskittömyys, rahaksi muuttamisen helppous sekä vaivattomuus. Yli kolmannes (35 %) alle 35-vuotiaista aikoo lisätä säästämistä tai sijoittamista seuraavan vuoden aikana. (Säästöpankin www-sivut 2014b.)

Finanssialan keskusliitto on tutkimus suomalaisten kotitalouksien rahankäyttöä jo vuodesta 1979. Viimeisin tutkimus tehtiin vuonna 2014. Kohderyhmänä tutkimuksessa on 15-74 vuotiaat suomalaiset. Tutkimukseen haastateltiin noin 2400 suomalaista puhelimitse. Tutkimuksen mukaan noin 61 prosentilla on säästettynä tai sijoitettuna varoja johonkin kohteeseen. Tilisäästäminen on yleinen säästämisen muoto, erilaisille säästö- ja sijoitustileille säästää 39 prosenttia ja käyttötilille 36 prosenttia. Tilisäästäminen oli yleisintä yli 60-vuotiailla. Rahastosäästäminen on pankkitalletusten jälkeen suosituin sijoitusmuoto (24 %). Pörssiosakkeisiin sijoittaa 16 prosenttia. Rahasto- ja osakesijoittaminen yleistyy vasta 25 ikävuoden jälkeen. Osakesäästäminen kiinnostaa selvästi enemmän miehiä kuin naisia. Vapaaehtoisin eläkevakuutuksiin säästäviä on 12 prosenttia, pitkäaikaisen säästämisen PS-tuotteisiin säästäminen on kaksi prosenttia. Kahdeksalla prosentilla sen sijaan on jonkinlainen säästö- tai sijoitusvakuutus. Sijoitusasunto on yhdeksällä prosentilla. Joukkovelkakirja- ja indeksilainoissa on kahdella prosentilla sijoituksia. Maata tai metsään omistaa 11 prosenttia ja tämä sijoitusmuoto kasvaa vasta yli 35-vuotiailla ja yleisimmillään se on 55-64 vuotiaiden keskuudessa. Kotitaloudet aikovat säästää ja sijoittaa myös jatkossa. 47 prosenttia aikoo säästää seuraavan vuoden aikana. Säästöjä aiotaan myös hajauttaa eri kohteisiin samanaikaisesti. Tärkein kriteeri säästämis- tai sijoituskohteen valinnassa on turvallisuus. Toiseksi eniten arvostetaan riskittömyyttä ja kolmanneksi vattomuutta. Sijoitusaika sekä veroedut olivat vähiten tärkeitä kriteereitä sijoituskohdetta valitessa. (Säästäminen, luotonkäyttö ja maksutavat 2014.)

Pörssisäätiö on sijoittamisen lisäksi tutkinut syitä, miksi ei sijoiteta. Kohderyhmänä oli yli 25-vuotiaat. Tutkimuksen mukaan kaksi kolmesta suomalaisesta kokee, ettei heillä ole varallisuutta sijoitettavaksi. Suomalaiset myös suhtautuvat sijoittamiseen epäluuloisesti, varsinkin kun taloudesta uutisoidaan pessimistisesti. Jopa 40 prosenttia mietityttää finanssimaailman epävarmuus. Moni haluaa myös pitää varansa helposti saatavilla, heti valmiina tilillä (25 %). Jopa 28 prosenttia myös epäilee sijoituspalveluiden tuottajia, eikä luota siihen täysin että ne ajavat sijoittajan etua. Muita syitä sijoittamatta jättämiseen olivat tuotteiden vaikeaselkoisuus (23 %), vaivalloisuus (17 %) ja se ettei sijoittaminen kiinnosta (24 %). Yksi kolmesta yli 25-vuotiaasta suomalaisesta on joskus menettänyt sijoittamalla rahaa, mutta lähes puolet on sitä vastoin makuuttanut rahaa tilillä, jossa arvo laskee joka tapauksessa. (Sijoittajan sie-lunelämää, 13-14.)

Tulokset vaihtelevat hieman eri toimijoiden kyselyissä. Nordean kyselyn tulokset poikkeavat suuresti muista tuloksista. Kyselyn tuloksiin tulee suhtautua hieman varauksella, koska tiedossa ei ole minkälainen otanta kyselyyn on otettu. Kysely on lähetetty ”aktiivisille piensijoittajille” verkkopankissa, joka rajaa jo osan tavallisista suomalaisista pois. Tuloksien mukaan todella suurella osalla suomalaisista olisi osakesijoituksia sekä myös sijoitusasunto. Kyselyn kysymyksiä ei ole julkistettu, joten hyvin suuri mahdollisuus on, että osa vastanneista on mieltänyt sijoitusasunnoksi myös oman omistusasuntonsa.

4.2 Sijoitusneuvonnan haasteet

Pankit ja muut sijoitustuotteita myyvät yritykset antavat henkilökohtaista sijoitusneuvontaa, josta saa paljon apuja sijoituspäätösten tekemiseen. Pankissa kartoitetaan ensin asiakkaan taustatiedot, sijoitettava varallisuus joko kertasijoituksena tai kuukausittaisena summana. Tämän jälkeen kartoitetaan asiakkaan tuottohalukkuus ja tavoite sijoittamisessa. Tuottohalukkuutta peilataan riskinottohalukkuuteen sekä riskinsietokykyyn. Näiden avulla saadaan suositeltua asiakkaalle tiettyä allokaatiota, eli varojen hajauttamista. Varoja suositellaan hajautettavan osakkeiden ja korkosijoitusten välillä tietyssä suhteessa, samoin alueellinen hajautus on tärkeä. Kun kaikki edellä mainitut asiat on huomioitu, asiakkaalle tarjotaan hänelle sopivaa tuotetta. Sijoitusneuvontaa antaessa on palveluntarjoajan noudatettava monia sääntöjä, jotta neuvonta ja sijoitustuotteiden myynti olisi laillista.

Edellisen kappaleen Pörssisäätiön tutkimustuloksen mukaan jopa 28 prosenttia epäilee sijoituspalveluiden tuottajia, eivätkä luota täysin että he ajavat sijoittajan etua. Tähän ongelmaan törmää pankkityössä valitettavan usein. Toisilla asiakkailla tuntuu olevan ajatuksena, että pankki yrittää höynäyttää asiakkaita. Sijoitusneuvontaa saatuaan monet haluavat pohtia asiaa tarkemmin vielä kotona. Kun pankkivirkailija palaa asiaan myöhemmin, niin varat jätetään sijoittamatta. Syyksi on mainittu esimerkiksi että sukulainen kehotti olemaan sijoittamatta mihinkään. Asiakas monesti uskoo enemmän sukulaisiaan kuin pankkivirkailijaa, joka on kuitenkin alan ammattilainen. Itseltäni on myös kysytty sijoitusneuvonnan päätteeksi, että mihin se koira on hau-

dattu, kun kuulostaa liian hyvältä. Riskinottohalukkuuden ristiriitaisuuteen törmää myös usein. Sijoitusneuvontaa antaessaan pankkivirkailija kartoittaa asiakkaan riskinsietokykyä. Moni piensijoittaja vastaa, ettei halua ottaa ollenkaan riskiä eikä halua mitään neuvontaa pankilta. Samaan hengenvetoon voidaan todeta että aikoo sijoittaa sukulaisen suosituksesta osakkeisiin. Toisaalta ihmiset myös vastaavat riskikysymyksiin, ettei heillä ole varaa tai halukkuutta menettää yhtään rahaa. Silti samat ihmiset voivat käyttää esimerkiksi lottoamiseen tai totoamiseen kymmeniä tai satoja euroja kuukaudessa. Jotta suomalaiset saataisiin sijoittamaan enemmän varojaan pois pankkitileiltä, tulisi tätä pankkien ja muiden toimijoiden huonoa imagoa saada parannettua.

Vuoden 2014 alussa suuri puheenaihe sijoitusmarkkinoilla oli S-Pankki. S-Pankki mainosti suuresti rahastojaan, joihin voisi tavallinen tallaajakin sijoittaa vaikkapa s-bonuksensa kuukausittain. S-Pankin rahaston varat sijoitetaan FIM:in muihin rahastoihin eli ne ovat rahastojen rahastoja. Suuri markkinointikampanja tuotti tulosta ja jo kuukaudessa rahastomerkintöjä tehtiin yli 10 000. Keskimääräinen bonus, joka vuodessa maksetaan on 180 euroa, joten keskimääräiset merkinnät eivät ole suuria. S-Pankin kolme rahastoa ovat S-Säästörahasto Varovainen, Kohtuullinen ja Rohkea. Rahastot ovat vanhoja FIM:in yhdistelmärahastoja. Varovaisen-rahaston oli valinnut 13 prosenttia S-Pankin asiakkaista. Nimestään huolimatta tässä rahastossa voi olla osakesijoituksia jopa 60 %, joten se ei ole kovinkaan varovainen sijoitus. Kohtuullinen ja Rohkea-rahastot ovat Morningstarin luokituksessa korkean osakeriskin rahastoja. S-Pankin bonussäästäjistä kuitenkin jopa 49 prosenttia oli valinnut Kohtuullisen-rahaston ja Rohkean 38 prosenttia. (Kullas 2014.) Tammi-helmikuussa 2014 S-rahastoista Rohkea ja Kohtuullinen kolminkertaistivat osuudenomistajiensa määrät. Yhteensä merkinnät rahastoihin ovat olleet noin 12,4 miljoonaa euroa. Tämä tarkoittaa sitä, että todennäköisesti sijoittajat ovat säästäneet pieniä summia ja aloittaneet mahdollisesti kuukausisäästämisen. (Morningstarin www-sivut 2014.)

S-Pankin esimerkki osoittaa, että tavallinen suomalainen lähtee sijoittamiseen mukaan pelkän mainonnankin kautta, ilman henkilökohtaista sijoitusneuvontaa. Kyseinen S-Pankin mainoskampanja nimenomaan ohjasi asiakkaat verkkoon tekemään rahastosijoituksia. S-Pankin toimitusjohtaja kertookin, ettei Osuuskaupan henkilökunnalla ole lupa antaa sijoitusneuvontaa. Asiakkaat ohjataan verkkopankkiin tai pu-

helinpalveluun. (Kullas 2014.) Näin he itsenäisesti tutustuvat tuotteeseen ja tekevät päätöksen. Ihmiset valitsivat verkossa enemmän riskiä sisältävän tuotteen kuin maltillisemman vaihtoehdon. Tämä rikkoo yleisen mielikuvan siitä, että suomalainen ei uskaltaisi ottaa riskiä. Ainakin pienempiä summia sijoittaessa ei piensijoittaja kaihda riskiä. Rahastomerkintöjen suuri määrä kampanjan aikana osoittaa myös, että ihmisillä on halukkuutta sijoittamiseen. Ehkä nimenomaan henkilökohtaisen neuvonnan puuttuminen sai ihmiset luottamaan tuotteeseen, kun saivat siihen perehtyä itsenäisesti ja ehkä sukulaisten kanssa keskustellen.

5 SJOITUSMESSUT

5.1 Sijoitusmessutapahtuma Huittisissa

Sijoitusmessut Huittisissa – tapahtuma järjestettiin Satakunnan Ammattikorkeakoulun Kuninkaisten kampuksella perjantaina 31.10.2014. Messuilla esiteltiin sijoittamisen eri muotoja monipuolisesti. Messuilla oli esillä arvopaperit, metsä, taide sekä asuntosijoittaminen. Messuilla oli näytteilleasettajia 13 kpl, joista kolme olivat messujen pääyhteistyökumppaneita. Näitä olivat Nordea, Huittisten Säästöpankki sekä Satakunnan Osuuspankki. He olivat messumarkkinoinnissa enemmän esillä sekä heillä oli omat, yksityiset luokkatilansa, jossa he saattoivat pitää omia luentojaan tai esitellä tuotteitaan laajemmin. Muilla näytteilleasettajilla oli messupöydät Kuninkaisten kampuksen aulassa. Muut näytteilleasettajat olivat Huittisten Koti-ikkuna, Lähi-Tapiola, Satakunnan Ammattikorkeakoulu, Sastamalan koulutuskuntayhtymä, Vammalan Nuorkauppakamari, SP Koti Huittinen (yhdessä liikemies Pentti Setälän kanssa), Satakunnan Osakesäästäjät, Länsi-Suomen Metsätilat Oy, If Vahinkovakuutusyhtiö sekä FIM. Näytteilleasettajien sekä pääyhteistyökumppaneiden järjestämän ohjelman lisäksi messuilla luennoi valtakunnan ykkösnimiä sijoittamisen saralta. Luennot pitivät:

- Metsänhoitoyhdistys Satakunta, toiminnanjohtaja Olli Mäki
- Veromaksajain keskusliitto ry, toimitusjohtaja Teemu Lehtinen

- Nordea, ekonomisti Pasi Sorjonen
- Pörssisäätiö, toimitusjohtaja Sari Lounasmeri
- Sp-Koti Oy, toimitusjohtaja Antti Toivanen
- Taidemarkkinoiden asiantuntija Pauliina Laitinen-Laiho

Messuille oli kutsuttu kävijöitä järjestäjien puolesta monipuolisesti. Messujen markkinoinnissa käytettiin hyväksi Satakunnan Ammattikorkeakoulun sekä opiskelijajärjestäjien verkostoja. Pääyhteistyökumppanit sekä näytteilleasettajat kutsuivat myös omia asiakkaitaan messuille. Lisäksi messuja mainostettiin sekä printti- että sosiaalisessa mediassa. Messuilla vieraili karkeiden arvioiden mukaan noin 700 kävijää.

6 KYSELYN TULOKSET

6.1 Messuilla järjestetyn kyselyn toteuttaminen

Messuvieraiden tyytyväisyyttä sekä sijoitustottumuksia kartoitettiin kyselylomakkeella (liite 1). Kyselylomaketta jaettiin koko messupäivän ajan. Kyselyyn saattoi vastata messuinfossa ja tutkija kiersi myös jakamassa kyselyä. Käytössä olleen paperilomakkeen lisäksi kyselyyn pystyi vastaamaan tutkijan tabletilla tai omalla laitteella, jossa oli verkkoyhteys. Haasteeksi osoittautui lyhyet tauot luentojen välillä. Luentojen ollessa käynnissä oli messualueella hieman rauhallisempaa, joten tällöin ei ollut kyselyyn vastaajia. Lyhyen tauon aikana ihmiset halusivat ehkä ennemmin kiertää messualueella, käydä vessassa tai hörpätä kahvia ennen seuraavaa luentoa. Lisäksi monet kertoivat haluavansa vastata kyselyyn myöhemmin, jotta ehtivät kiertää messuilla ja käydä usealla luennolla ennen vastaamista. Voi olla että nämä ihmiset eivät muistaneet tai jaksaneet enää myöhemmin vastata kyselyyn. Kysely oli kolme sivua pitkä ja siihen vastaaminen vei vain muutaman minuutin. Silti monelta vastaajalta tuli kommentteja, että kysely oli liian pitkä. Jotkut vastaajat olivat myös jättäneet vastaamatta kaikkiin kohtiin, vahingossa tai tahallaan. Avoimiin kysymyksiin tuli myös melko vähän kommentteja. Vastauksia saatiin yhteensä 55 kpl, näistä 39 olivat

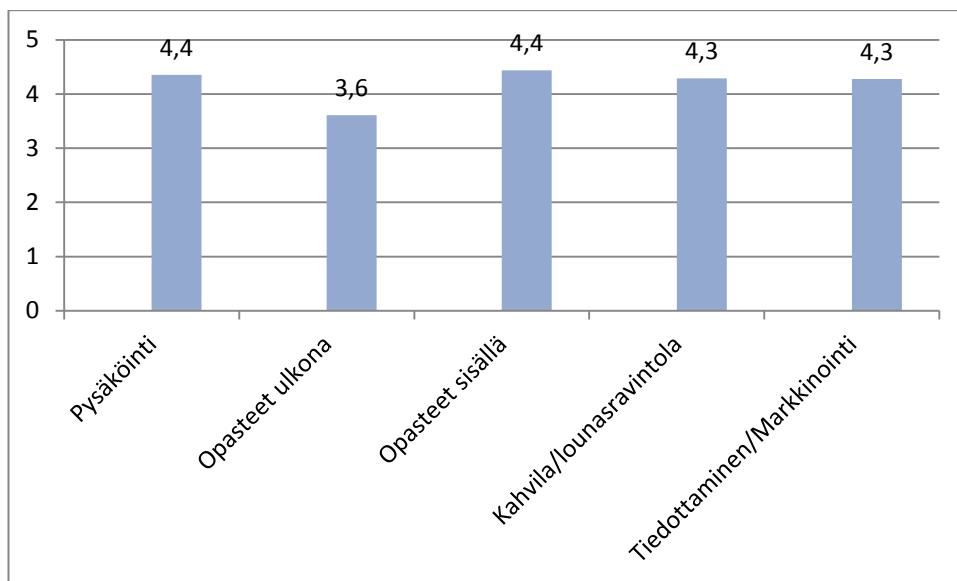
täyttäneet paperilomakkeen ja 16 vastannut verkkokyselyyn. Kävijämäärän nähden kyselyyn vastanneita oli vähän.

6.2 Vastaajien taustatiedot

Vastaajista 60 prosenttia oli naisia ja 40 prosenttia miehiä. Kolmasosa kävijöistä oli työntekijöitä tai alempia toimihenkilöitä (31 %), eläkeläisiä oli 22 %, opiskelijoita 20 %. Ylempiä toimihenkilöitä tai johtavassa asemassa olevia oli 16 % ja yrittäjiä 11 %. Alle 20-vuotiaita ei vastaajissa ollut lainkaan. Eniten oli yli 60-vuotiaita (31 %) ja muiden ikäryhmien välillä kävijät jakautuivat melko tasaisesti. Kävijät olivat tulleet messuille laajalti lähialueelta, 15 eri paikkakuntaa oli mainittu vastauksissa. Eniten yleisöä oli messupaikkakunnalta, Huittisista (24 %). Toiseksi eniten kävijöitä oli Porista (18 %) ja kolmanneksi eniten Raumalta (15 %). Kävijöitä oli lähes sadan kilometrin säteeltä, kun kotipaikkakunniksi vastauksissa ilmoitettiin myös muun muassa Turku, Tampere, Lieto. Pääyhteistyökumppanipankit olivat enimmäkseen kävijöiden pääasiallisia pankkeja. Nordean pääpankikseen ilmoitti 42 %, Osuuspankin 35 % ja Säästöpankin 13 %.

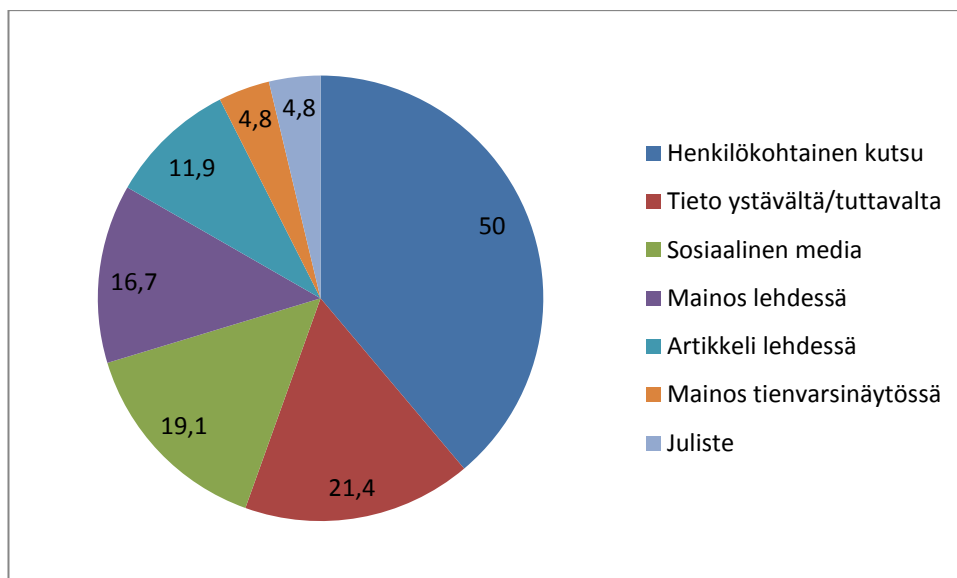
6.3 Sijoitusmessujen käytännön järjestelyt onnistuivat

Messukävijät arvioivat messujen käytännön järjestelyt melko hyväksi. Asteikolla 1-5, oli keskiarvo melkein kaikilla osa-alueilla yli 4 (kuvio 1). Ulko-opasteiden kohdalla keskiarvo oli pienin, 3,6. Ulko-opasteita oli opastus eri parkkialueille sekä opasteet sisäänkäynneille. Joku vastaajista oli kommentoinut erikseen, ettei huomannut ulkona mitään opasteita, koska ei olisi niitä edes kaivannut.

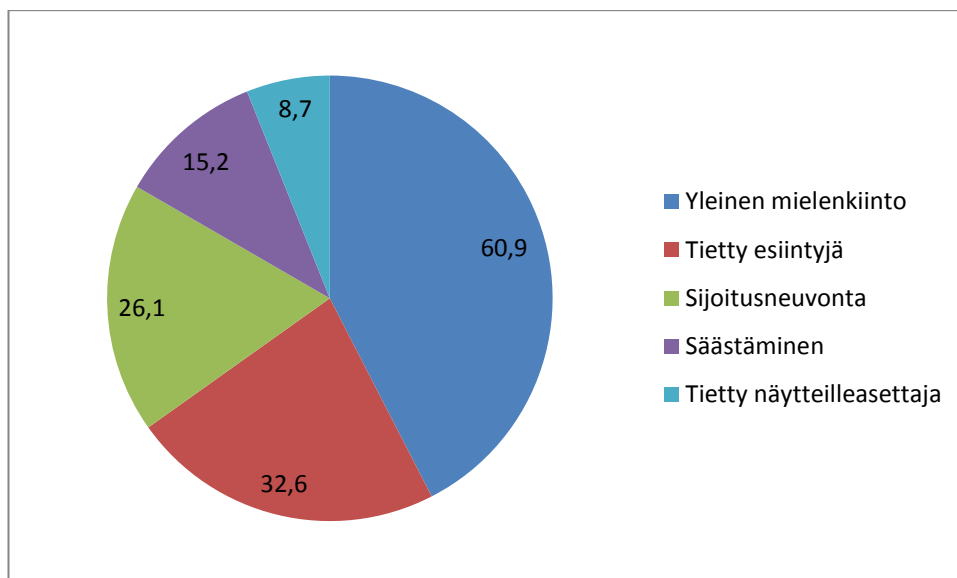
Kuvio 1. Käytännön järjestelyiden onnistuminen, keskiarvo 1-5

Messuja mainostettiin monessa eri kanavassa. Suurin osa mainoskeinoista oli maksuttomia, ainoastaan lehtimainokset olivat maksullisia. Projektiryhmäläisten sekä näytteilleasettajien aktiivisuus saada ihmisiä paikalle näkyy tuloksissa. Puolet kävijöistä oli saanut henkilökohtaisen kutsun messuille (Kuvio 2). Puskaradio (21,4 %) sekä sosiaalinen media (19,1 %) olivat myös houkuttelleet paikalle paljon ihmisiä. Maksetun lehtimainoksen oli nähnyt 16,7 % vastaajista. Tienvarsinäytön mainosta sekä julistetta ei ollut nähnyt kuin hieman alle viisi prosenttia vastaajista. Julisteita oli kuitenkin jaettu hyvin laajalla levikillä ympäri Satakuntaa kauppojen ja muiden yleisten tilojen ilmoitustauluille. Vastaukset olivat melko erilaisia eri ikäryhmien kesken. Tienvarsinäytöissä ei ollut nähnyt mainoksia kuin yli 60-vuotiaat vastaajat. Kaikissa ikäryhmissä oli saatu henkilökohtainen kutsu tai kuultu ystävältä, mutta esimerkiksi julisteen oli nähnyt vain 40-60 -vuotiaat vastaajat. Kukaan 30-40 -vuotias ei vastannut sosiaalista mediaa tiedonlähteenä. Hyvin moni (22 %) vastaaja oli myös maininnut muu, mikä? – kohdassa, että oli kuullut messuista koulultaan SAMKilta.

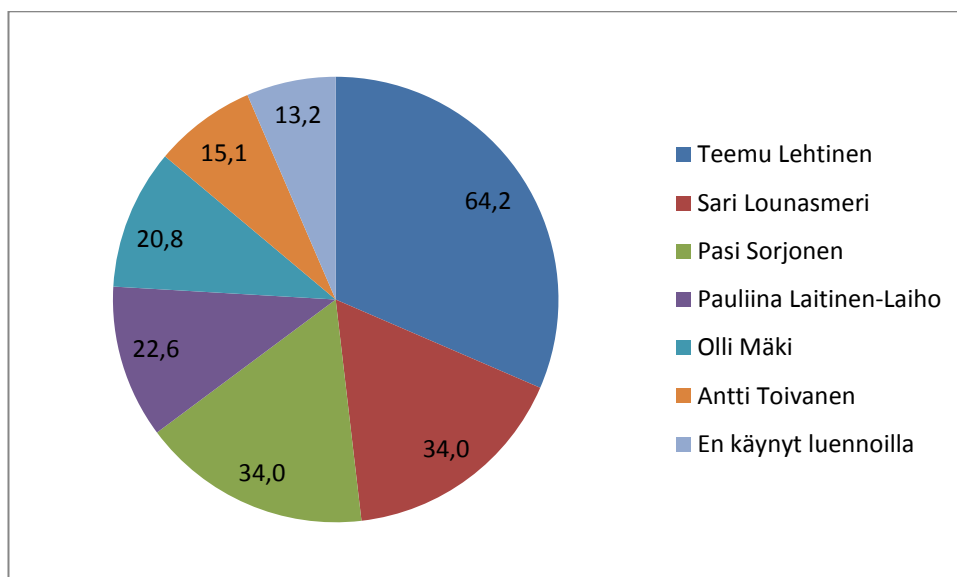
Kuvio 2. Mistä sait tiedon Huittisten sijoitusmessuista

Messukävijät tulivat messuille enimmäkseen (60,9 %) puhtaasta mielenkiinnosta (kuvio 3). Kolmasosa kertoi tulleensa katsomaan tiettyä esiintyjää. Tietty näyttelileasettaja sen sijaan ei saanut paikalle kuin 8,7 % kävijöistä. Naisten ja miesten osalta vastaukset jakautuivat melko samalla lailla, mutta jopa 40 % miehistä tuli hakemaan messuilta sijoitusneuvontaa ja vastaavasti naisista vain 15 % tuli neuvonnan perässä messuille. Kysymykseen oli myös mahdollista vastata avoimesti ja jopa 20 % vastaajista oli kertonut vierailun liittyneen jollain tapaa joko opiskeluun tai työtehtävään.

Kuvio 3. Mikä sai sinut tulemaan Huittisten sijoitusmessuille

Messukävijöiden mielestä mielenkiintoisimmat esiintyjät olivat Teemu Lehtinen (64,2 %), Sari Lounasmeri (34 %) ja Pasi Sorjonen (34 %) (kuvio 4). Huomioitavaa on, että tv:stäkin tuttu Pauliina Laitinen-Laiho oli vasta neljänneksi mielenkiintoisin esiintyjä. Vastaajista 13,2 % ei ollut käynyt luennoilla ollenkaan. Veronmaksajain keskusliiton toimitusjohtaja kiinnosti eniten eläkeläisiä, sillä melkein 82 % eläkeläisistä oli valinnut hänen luentonsa mielenkiintoisimmaksi.

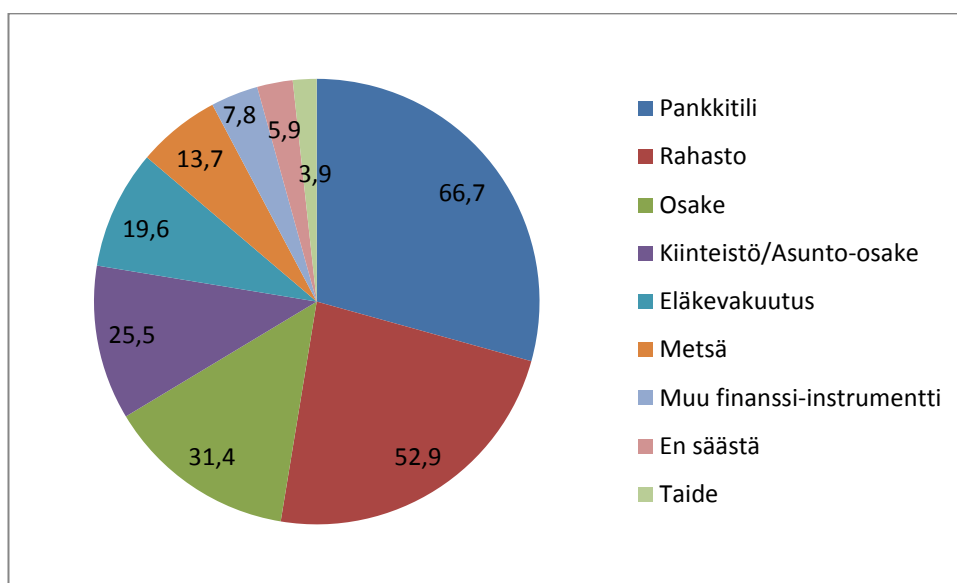
Kuvio 4. Mielenkiintoisimmat esiintyjät

Avoimissa kysymyksissä kävijöiltä kysyttiin mitä muuta he olisivat toivoneet messuilta sekä minkälaisia ehdotuksia heillä olisi SAMKin koulutuksiin liittyen. Tässä

kohtaa ohjelma ja messutarjonta sai kiitosta. Luentojen välit sanottiin olleen liian lyhyet. Osakesijoittamisesta toivottiin enemmän infoa sekä selkeämpää vertailua eri sijoitusmuotojen välillä. SAMKin koulutuksiin liittyen muutama vastaaja toivoi enemmän talousoppia ja verotietoa. Myös messutapahtumia toivottiin lisää jatkossa. Kokonaisarvosanaksi messuille kävijät antoivat 4-10 asteikolla 9 (keskiarvo).

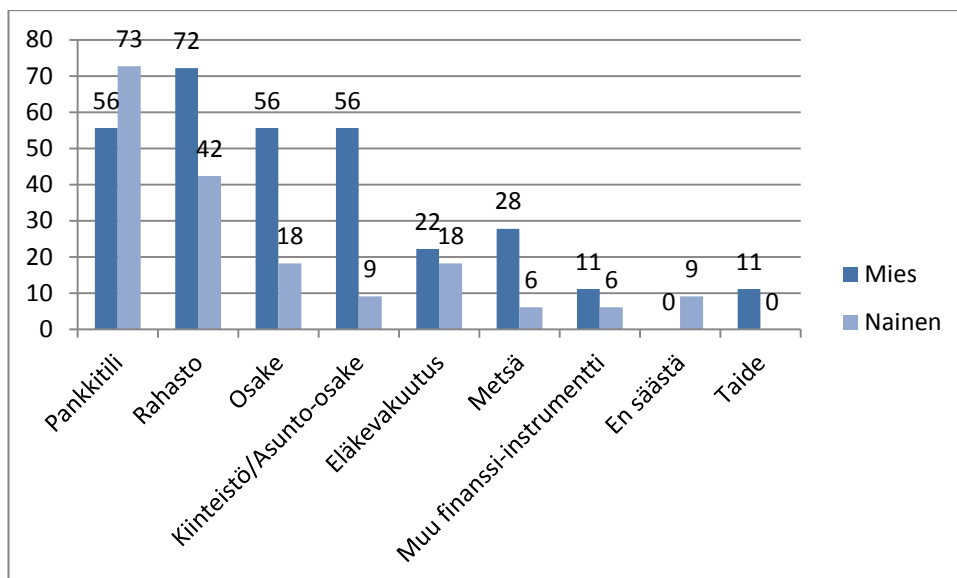
6.4 Messukävijä säästää pankkitilille

Messukävijöistä 66,7 % säästää pankkitilille (kuvio 5). Jopa yli puolella on rahastosuusia ja osakkeitaakin yli kolmanneksella. Asuntosijoittamista harrastaa neljäsosa vastaajista. Metsä- ja taidesijoittaminen eivät ole kovin suosittuja sijoitusmuotoja. Vain noin kuusi prosenttia kertoo ettei säästä ollenkaan.

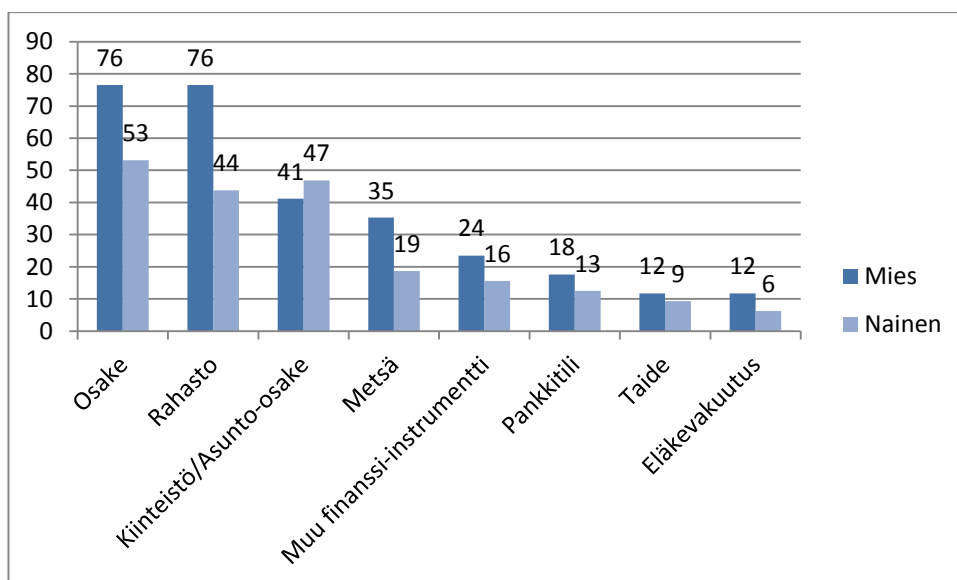
Kuvio 5. Mihin säästät tai sijoitat

Naisten ja miesten sijoittamisessa on selkeitä eroja (kuvio 6). Miehet ottavat selvästi enemmän riskejä, sillä kaikkia muita sijoitusmuotoja on miehillä enemmän paitsi tili-sijoittamista. Yksikään mies ei ollut vastannut ettei säästäisi ollenkaan. Yksikään nainen ei kertonut sijoittavansa taiteeseen.

Kuvio 6. Miesten ja naisten sijoittaminen (% vastaajista)

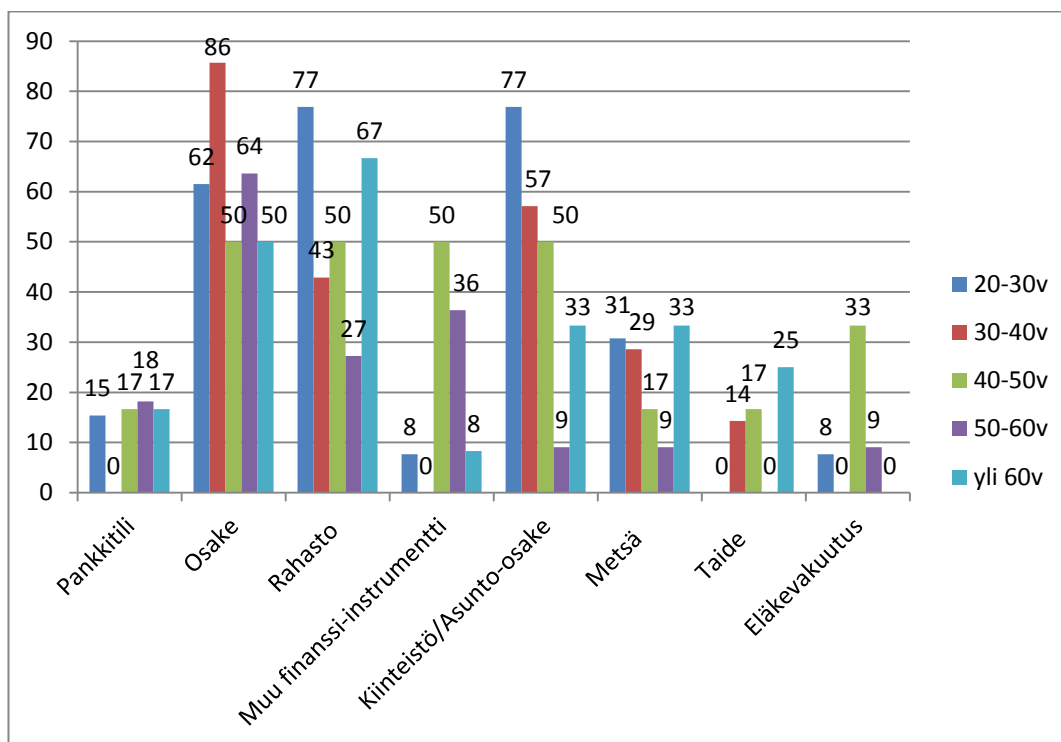
Naisia kiinnostaisi sijoittaa varojaan muuhunkin kuin pankkitilille, sillä jopa 53 % on kiinnostunut osakesijoittamisesta (kuvio 7). Asuntosijoittaminen kiinnosti 47 prosenttia naisista ja rahastosijoittaminenkin 44 prosenttia. Miehistä jopa 76 % on kiinnostunut sijoittamaan osakkeisiin sekä rahastoihin. Asuntosijoittaminen kiinnosti 47 % miehistä ja metsäsijoittaminen 35 %.

Kuvio 7. Kiinnostus sijoittamiseen - sukupuolen mukaan

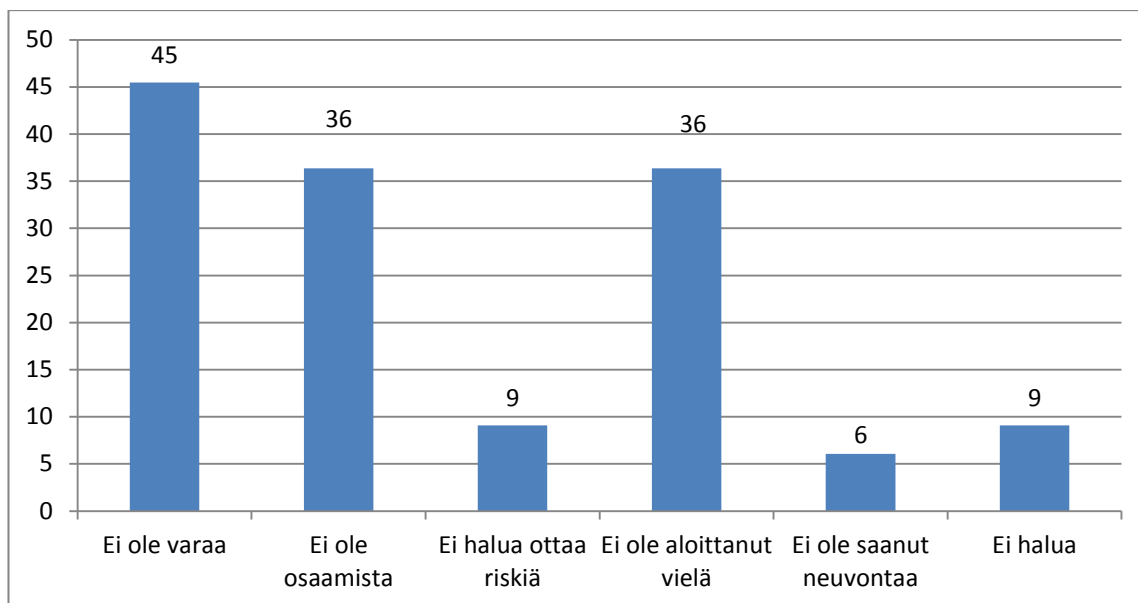
Ikäryhmittäin oli myös hajontaa vastauksien kesken. Lähes kaikissa ikäryhmissä olttiin kiinnostuneina osake- ja rahastosijoittamisesta (kuvio 8). Osakesijoittaminen kiinnosti jopa 86 % 30-40-vuotiaista. Ikäryhmistä 50-60-vuotiaat olivat vähiten kiin-

nostuneita rahastosijoittamisesta (27 %). 20-30-vuotiaat olivat hyvin kiinnostuneita asuntosijoittamisesta (77 %), kiinnostus erosi paljon 50-60-vuotiaiden vastauksista (9 %). Eläkevakuutuksista kiinnostuneimpia olivat 40-50-vuotiaat (33 %), muita ikäryhmiä eläkevakuutukset eivät pahemmin kiinnostaneet. Metsä- ja taidesijoittaminen oli kiinnostavinta yli 60-vuotiaiden vastaajien mielestä.

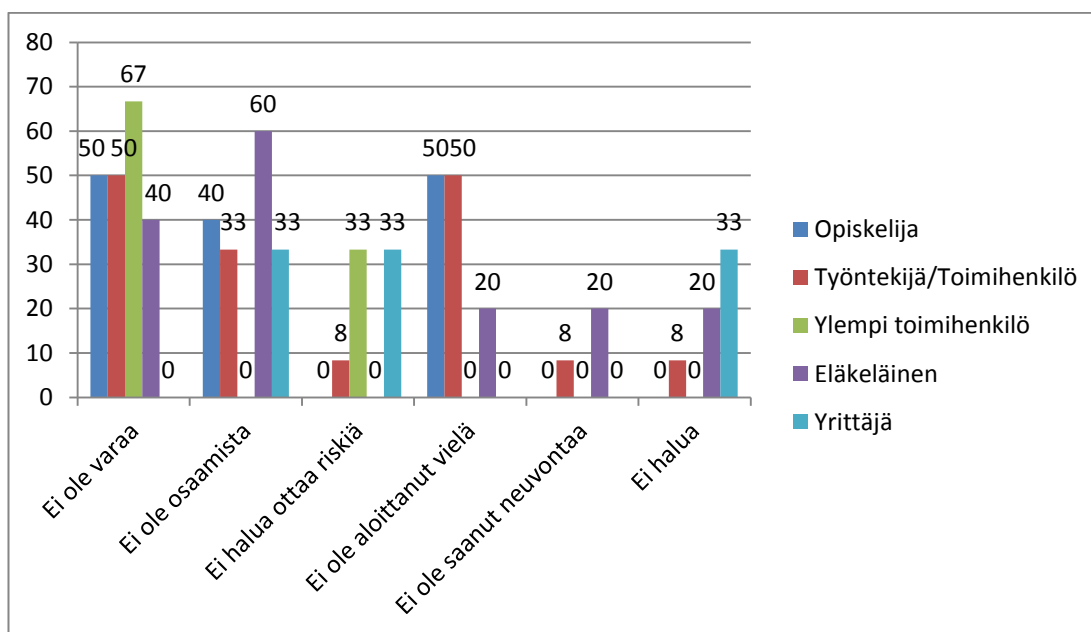

Kuvio 8. Kiinnostus sijoittamiseen – iän mukaan

Kokonaisuutena kaikista vastaajista vain 9 % vastaajista kertoi, ettei sijoita koska ei halua ottaa riskiä (kuvio 9). Vain 6 % kaikista vastaajista kertoi sijoittamattomuuden syyksi, ettei ole saanut neuvontaa. Kuviossa 10 on ammattiryhmittäin syitä, miksi ei sijoiteta. Yllättäen ylemmät toimihenkilöt ja johtavassa asemassa olevat henkilöt olivat vastanneet, ettei heillä ole varaa sijoittaa (67 %). Eläkeläisistä 60 prosenttia kertoi, ettei heillä ole osaamista. Opiskelijoista tai eläkeläisistä ei kukaan kertonut pelkäävänsä riskinottamista. Eläkeläisistä 20 prosenttia ei ole saanut sijoitusneuvontaa, mutta muissa ryhmissä tämä ei ollut syynä.

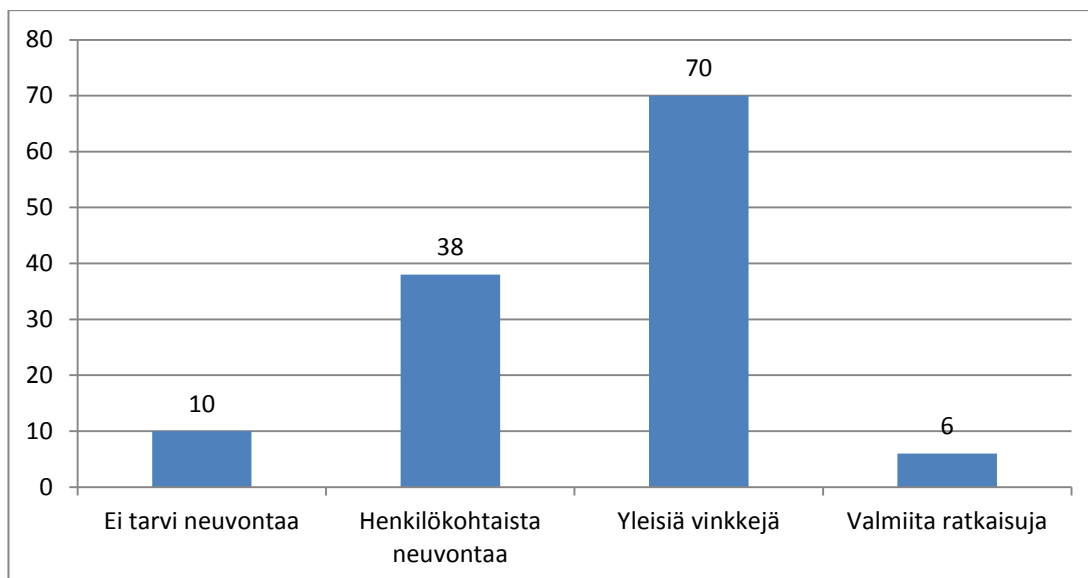

Kuvio 9. Sijoittamisen esteet

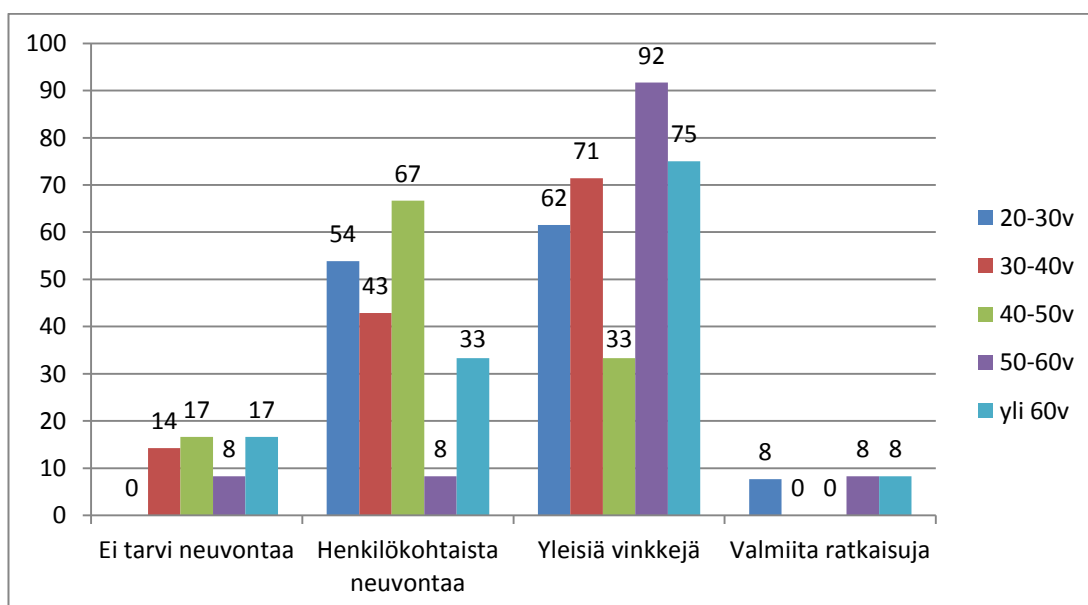

Kuvio 10. Sijoittamisen esteet – aseman mukaan

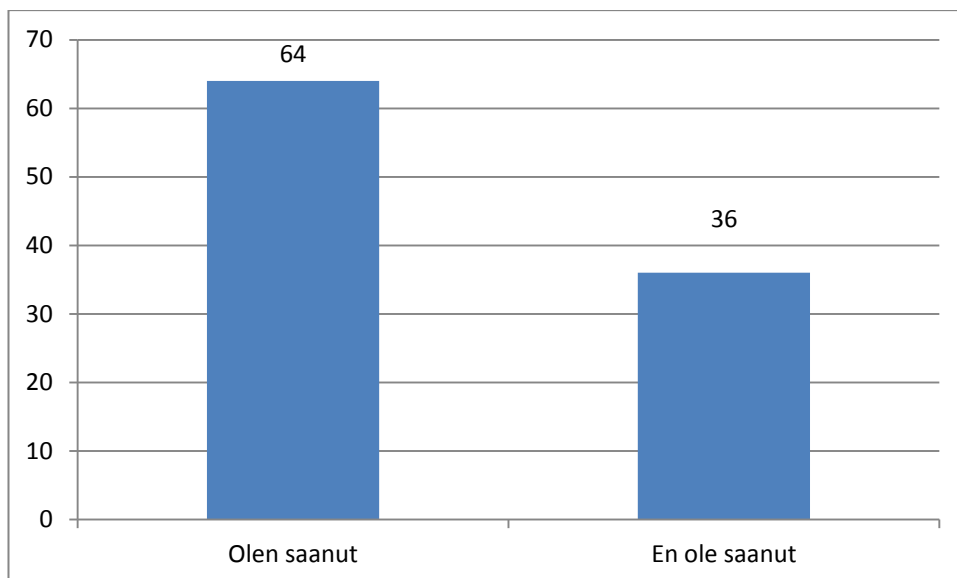
Suurin osa (90 %) vastaajista tarvitsee neuvontaa säästämiseen ja sijoittamiseen (kuvio 11). 70 % toivoo neuvonnan olevan yleisiä sijoitusvinkkejä, joita käytetään apuna päätöksiä tehdessä. 38 % toivoo saavansa henkilökohtaista neuvontaa. Kaikki alle 30-vuotiaat kaipaavat jonkinlaista sijoitusneuvontaa (kuvio 12). Eniten he kaipaavat yleisiä vinkkejä, mutta kolmasosa haluaa myös henkilökohtaista neuvontaa. 64 prosenttia kaikista vastaajista on saanut sijoitusneuvontaa omalta pankiltaan.

Kuvio 11. Sijoitusneuvonnan tarve

Kuvio 12. Sijoitusneuvonnan tarve – iän mukaan

Kuvio 13. Sijoitusneuvonnan saanti

6.5 Yhteenveto tuloksista

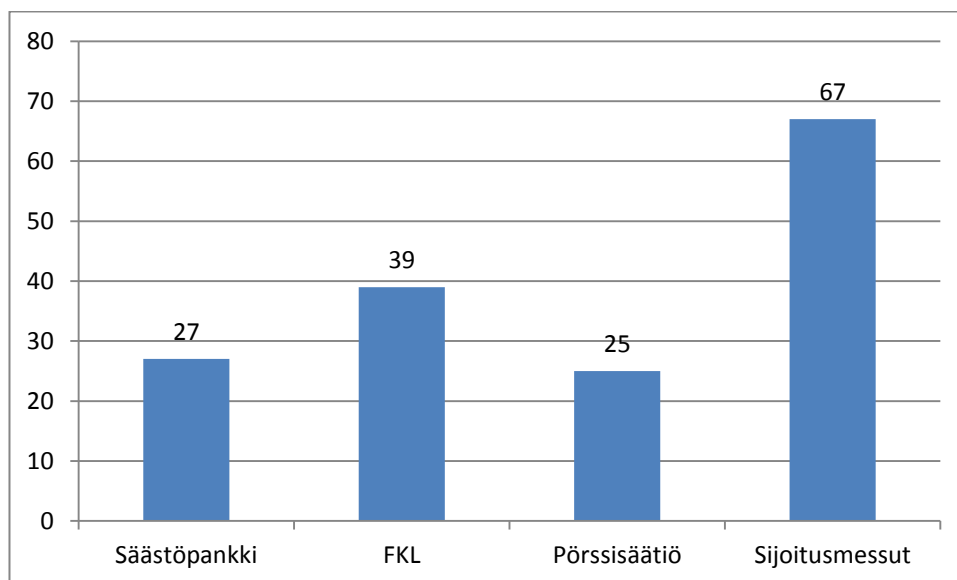
Kyselyn tuloksista selviää, että suurta osaa tavallisista ihmisistä kiinnostaa sijoittaminen. Varsinkin ns. perinteiset sijoituskohteet eli arvopaperi- ja rahastosijoittaminen kiinnostaa. Tämän lisäksi asuntosijoittaminen kiinnostaa, varsinkin nuoria. Vastauksista selviää että miehet ovat rohkeampia ottamaan riskiä sijoittamisessa. Suurin syy rahojen makuuttamiseen pankkitilillä ei ollutkaan ennakko-oletusten mukaisesti riskin pelkääminen. Sijoittamattomuuteen vaikuttikin enemmän osaamisen puute ja ettei ole varoja sijoittaa. Myös S-Pankin rahastoesimerkki osoittaa, että riskiä uskaltautaan ottaa. Huomioitavaa tuloksissa on, että vastaajat toivoivat sijoittamiseen enimmäkseen yleisiä vinkkejä, joiden perusteella he tekevät itsenäisesti päätöksiä. Valmiit ratkaisut tai henkilökohtainen neuvonta eivät kiinnostaneet vastaajia yhtä paljon. Myös S-Pankin rahastojen suuri merkintämäärä mainoskampanjan aikana viittaa tähän suuntaan. Ehkä pankkienkin olisi syytä uudistaa sijoitusneuvontaansa.

Taulukossa 1 on vertailtu eri toimijoiden tutkimusten tuloksia sijoituskohteiden osalta. Kuviot 14 ja 15 selventävät tuloksia graafisesti. Tuloksista huomaa, että Nordean tulokset poikkeavat suuresti muista tutkimuksista. Samoin Sijoitusmessujen tuloksissa on kaikissa sijoitustuotteissa korkeampi prosenttimäärä kuin Säästöpankin tai Finanssialan keskusliiton tuloksissa. Tämän selittää varmasti osaltaan se, että kyselyn

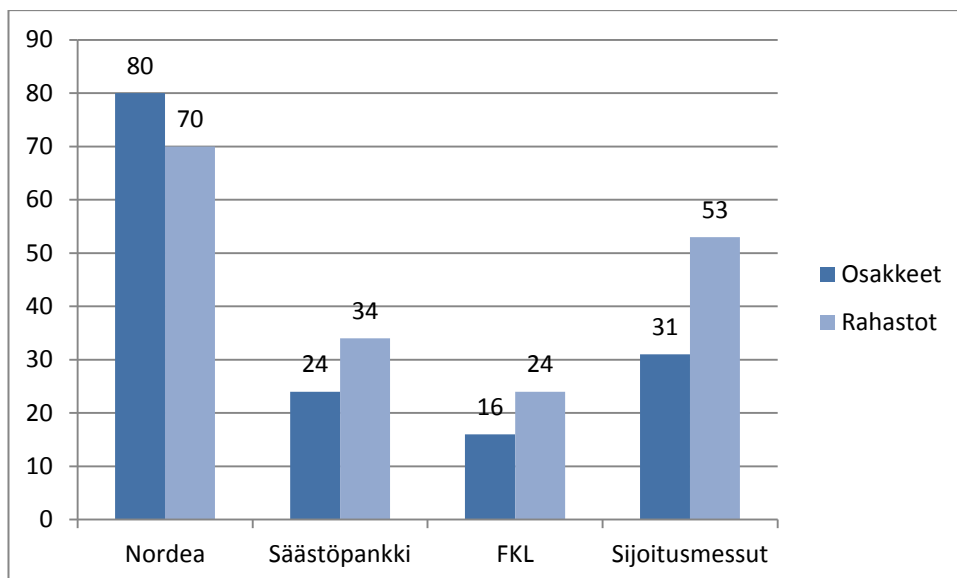
vastaukset kerättiin sijoitusaiheilla messuilla. Tämä vaikuttaa jossakin määrin otokseen, kun vastaaja on jo lähtökohtaisesti kiinnostunut sijoittamisesta. Toisaalta 60 prosenttia vastaajista tuli messuille yleisestä mielenkiinnosta. Joukossa voi olla siis paljon myös henkilöitä, joita kiinnosti yleisesti tulla paikalle, sillä Huittisissa messuja ei ylipäätään järjestetä kovin usein. Pörssisäätiön tutkimuksessa ei ole ilmoitettu ajankohtaa jolloin tutkimus on tehty. Muut tutkimukset ja kyselyt on tehty vuonna 2014. Taloudellinen tilanne ei siis ole syynä vastauksien erilaisuuteen, kun tulokset on kerätty samoihin aikoihin.

Taulukko 1. Sijoitusmessutulosten vertailua muihin tutkimustuloksiin - % vastaajista

	Nordea	Säästöpankki	FKL	Pörssisäätiö	Sijoitusmessut
Pankkitili		27	39	25	67
Osakkeet	80	24	16		31
Rahastot	70	34	24		53
Eläkevakuutus			12		20
Sijoitusasunto	23		9		26
Metsä			11		14
Indeksilainat			2		8

Kuvio 14. Pankkitilisäästäminen (% vastaajista) – vertailu muihin tutkimuksiin

Kuvio 15. Rahasto- ja osakesäästäminen (% vastaajista) – vertailu muihin tutkimuksiin

7 POHDINTA

Opinnäytetyössä selvitettiin Sijoitusmessut Huittisissa – kävijöiden tyytyväisyyttä messuihin. Sijoitusmessut Huittisissa olivat monella mittarilla mitattuna onnistuneet. Kävijöitä saatiin paikalle odotettua enemmän ja palaute oli pääosin positiivista. Kouluarvosanalla mitattuna messut saivat keskiarvoksi 9. Mitattujen osa-alueidenkin kohdalla arviot olivat 1-5 asteikolla lähes kaikki yli 4. Mikäli vastaava tapahtuma aiotaan järjestää uudelleen, on huomionarvoista että puolet kävijöistä tuli paikalle henkilökohtaisesti kutsuttuna. Tämä seikka kannattaa ottaa huomioon jatkoa ajatellen, sillä kyseinen mainoskanava on lähes tai osittain ilmainen ja se todettiin toimivaksi. Puskaradio ja sosiaalinen media myös tavoittivat hyvin kävijöitä. Messut olivat onnistuneet ja varmasti samankaltainen tapahtuma kannattaa järjestää uudelleen.

Tavoitteena työssä oli myös tutkia suomalaisen piensijoittajan sijoitustottumuksia. Sijoitusmessut Huittisissa – messuilla tehtiin pienimuotoinen kysely kävijöiden sijoittamisesta. Kävijämäärään verrattuna saatu otos jäi melko pieneksi. Opinnäytetyön alussa esitettyihin kysymyksiin saatiin vastauksia, tosin kaikkiin osa-alueisiin voisi paneutua vielä enemmän, mutta se ei ollut tämän työn laajuudessa mahdollista. Tu-

lokset osoittavat, että sijoittaminen kiinnostaa ihmisiä. Taulukossa 2 on mainittu kolme kiinnostavinta sijoituskohdetta. Perinteiset sijoituskohteet (osakkeet ja rahastot) kiinnostavat eniten. Taulukossa on myös mainittu kolme suurinta syytä siihen, ettei varoja sijoiteta. Huomioitavaa on, että moni aikoo kyllä sijoittaa, muttei vaan ole vielä aloittanut. Vastaajat myös haluavat enemmänkin yleisiä sijoitusvinkkejä, mutta myös henkilökohtaista neuvontaa.

Taulukko 2. Top3 eri osa-alueilla

Kiinnostus sijoitustuotteisiin	%
Osakkeet	61
Rahastot	55
Kiinteistö/Asuntosijoittaminen	45
Miksei sijoiteta	
Ei ole varaa	45
Ei ole osaamista	36
Ei ole aloittanut vielä	36
Minkälaista neuvontaa halutaan	
Yleisiä vinkkejä	70
Henkilökohtaista neuvontaa	38

S-Pankin rahastoesimerkki, messuilla tehty kysely sekä muut sijoitustutkimukset osoittavat, että sijoittaminen kiinnostaa ihan tavallisia ihmisiä. Sijoitustuotteisiin liittyvä riski ei olekaan välttämättä suurin syy siihen, että suomalaiset makuuttavat varojaan nollakorkoisilla pankkitileillä. Sijoittamisen puutteeseen vaikuttaa myös epäluulo sijoitusneuvojia kohtaan, kuten selvisi Pörssisäätiön tutkimuksesta. Myös sijoitusneuvonnan antamiseen voisi keksiä uusia tapoja, henkilökohtaisen neuvonnan rinnalle. Tätä työtä voisikin käyttää pohjana jatkotutkimukselle, jossa perehdytään tarkemmin sijoittamattomuuden syihin esimerkiksi tarkemmilla henkilöhaastatteluilla. Mielenkiintoista olisi tutkia myös tarkemmin, minkälaista sijoitusneuvontaa ihmiset haluavat ja minkälainen neuvontakeino saa parhaiten ihmiset tekemään ostopäätöksiä.

LÄHTEET

- Danske Bankin www-sivut. 2015. Viitattu 18.4.2015. www.danskebank.fi
- Eläkesäästäminen. 2014. Finen vakuutus- ja rahoitusneuvonta. Viitattu 12.3.2015. www.fine.fi/media/julkaisut-2014/elakesaastaminen-2014.pdf
- Finanssivalvonnan www-sivut. 2015. Viitattu 18.4.2015. www.finanssivalvonta.fi
- Järvinen, S. & Parviainen, A. 2011. Pääomaturvattu sijoittaminen. Helsinki: Talentum
- K.A.Rasmussen www-sivut. 2015. Viitattu 6.4.2015. www.sijoitakultaan.fi
- Karppinen, S. & Penttinen, K. 2013. Metsä - Suomen vihreä kultta. Jyväskylä: Kirjakaari.
- Kauppalehden www-sivut. 2015. Viitattu 19.4.2015. www.kauppalehti.fi
- Kullas, M. 2014. Bonukset virtaavat S-rahastoihin. Talouselämä 27.1.2014. Viitattu 12.4.2015. www.talouselama.fi
- Laitinen-Laiho, P. 2003. Taide sijoituskohteena. Helsinki: WSOY.
- Laitinen-Laiho, P. 2014. 10 tärkeimmän asian lista hyvään taidesijoittamiseen. Luento Satakunnan Ammattikorkeakoulun Sijoitusmessuilla Huittisissa 31.10.2014.
- Laitinen-Littorin, P. n.d. Taidesijoittaminen. Viitattu 3.2.2015. www.pauliinalaitinenlaiho.com
- Lehto-Isokoski, H. 2014. Sijoituskulta säihkyi arvaamattomasti. Taloustaito 18.11.2014. Viitattu 6.4.2015. www.taloustaito.fi
- Metsä antaa sijoittajalle inflaatiouojattua tuottoa. Puuntuottaja – raha on paras metsäneuvoja. Metsäistä asiaa puuntuottajan näkökulmasta. 31.12.2013. Viitattu 7.2.2015. www.puuntuottaja.com/metsa-antaa-sijoittajalle-inflaatiouojattua-tuottoa
- Mitä arvopapereista tulisi tietää? 2013. Helsinki: Pörssisäätiö. Viitattu 9.3.2015 www.porssisaatio.fi/wp-content/uploads/2012/01/matt2010_2.pdf
- Mustonen, A. 2015. Metsärahasto tuli taviksen ulottuville. Kauppalehti. 23.1.2015. Viitattu 7.2.2015. www.kauppalehti.fi
- Mäki, O. 2014. Metsä sijoituskohteena. Luento Satakunnan Ammattikorkeakoulun Sijoitusmessuilla Huittisissa 31.10.2014.
- Niemeläinen, J. 2012. Kuka haluaisi sijoittaa itkevään pörssiyhtiöön? Taloussanomat 4.10.2012. Viitattu 21.2.2015. www.taloussanomat.fi

- Morningstarin www-sivut. 2014. S-rahastoihin tullaan maltillisin panoksin. Viitattu 12.4.2015. www.morningstar.fi
- Nordean www-sivut. 2015a. Viitattu 19.4.2015. www.nordea.fi
- Nordean www-sivut. 2015b. Viitattu 11.4.2015. www.nordea.fi
- Nordean www-sivut. 2014. Viitattu 13.3.2015. www.nordea.fi
- Nordnetin www-sivut. 2015. Viitattu 8.3.2015. www.nordnet.fi
- Orava, J. & Turunen, O. 2013. Osta, vuokraa, vaurastu. Helsinki: Talentum.
- Osuuspankin www-sivut. 2015. Viitattu 19.4.2015. www.op.fi
- Pesonen, M. 2011. Säästäjästä sijoittajaksi – jokamiehen sijoitusopas. Helsinki: WSOYpro
- Poikonen, P. & Silvola, T. 2010. Eläkesäästäminen. Helsinki: Finanssi- ja vakuutus-kustannus Oy.
- Pop Pankin www-sivut. 2015. Viitattu 18.4.2015. www.poppankki.fi
- Puttonen, V. & Repo, E. 2011. Miten sijoitan rahastoihin. Helsinki: WSOYpro
- Rahastoraportti. 2015. Finanssialan keskusliitto. Viitattu 22.2.2015. www.fkl.fi
- Rantala, S. 2013. Uuden metsänomistajan kirja. Helsinki: Metsäkustannus.
- Rikkinen, A. & Malström, T. 2014. Taiteen markkinatutkimus. Teollisuustaiteen liitto Ornamo. 2014. Viitattu 3.2.2015. www.ornamo.fi/ornamo_taideen_markkinatutkimus_pitka.pdf
- Saario, S. 2014. Miten sijoitan pörssiosakkeisiin. 11.painos. Helsinki: Sanoma Pro Oy
- Sijoittajan sielunelämää. Suomalaisten asenteita sijoittamiseen ja säästämiseen. n.d. Helsinki: Pörssisäätiö. Viitattu 13.3.2015 www.porssisaatio.fi/wp-content/uploads/2014/10/sijoittajan_sielunel%C3%A4m%C3%A4.pdf
- Sijoitusrahasto-opas. 2012. Helsinki: Pörssisäätiö. Viitattu 22.2.2015. www.porssisaatio.fi/wp-content/uploads/2012/07/Sijoitusrahasto-opas.pdf
- S-Pankin www-sivut. 2015. Viitattu 21.2.2015. www.s-pankki.fi
- Suomen Pankin www-sivut. 2015. Viitattu 19.4.2015. www.suomenpankki.fi
- Säästöpankin www-sivut. 2014a. Viitattu 12.4.2015. www.saastopankki.fi
- Säästöpankin www-sivut. 2014b. Viitattu 19.4.2015. www.saastopankki.fi
- Tenhunen, S. 2012. Säästäminen, luotonanto ja maksutavat. 2014. Finanssialan keskusliitto. Viitattu 13.3.2015. www.fkl.fi

Varautuminen eläkeikaan – vapaaehtoisen säästämisen laajuus. Eläketurvakeskus.
Viitattu 15.2.2015. www.etk.fi

Tilastokeskuksen www-sivut. 2015. Viitattu 7.2.2015. www.stat.fi

Ålandsbankenin www-sivut. 2015. Viitattu 21.2.2015. www.alandsbanken.fi

LIITE 1

1. Mistä sait tiedon Huittisten sijoitustapahtumasta? (Voit valita useamman vaihtoehdon)

- 1 Sosiaalisesta mediasta
- 2 Luin artikkelin lehdestä
- 3 Näin mainoksen lehdessä
- 4 Näin mainoksen tienvarsinäytössä
- 5 Sain henkilökohtaisen kutsun
- 6 Kuulin ystävältä/tuttavalta
- 7 Näin julisteen
- 8 Muualta, mistä _____?

2. Mikä sai sinut tulemaan Huittisten sijoitusmessuille? (Voit valita useamman vaihtoehdon)

- 1 Tietty esiintyjä/esiintyjät
- 2 Tietty näytteilleasettaja
- 3 Tulin hakemaan sijoitusneuvontaa
- 4 Yleinen mielenkiinto
- 5 Säästäminen
- 6 Muu, mikä _____?

3. Ketkä olivat mielenkiintoisimmat esiintyjät sijoitusmessuilla? (Voit valita useamman vaihtoehdon)

- 1 Toiminnanjohtaja Olli Mäki, Metsänhoitoyhdistys Satakunta
- 2 Toimitusjohtaja Teemu Lehtinen, Veromaksajain Keskusliitto ry
- 3 Ekonomisti Pasi Sorjonen, Nordea
- 4 Toimitusjohtaja Sari Lounasmeri, Pörssisäätiö
- 5 Toimitusjohtaja Antti Toivanen, Sp-Koti Oy
- 6 Pauliina Laitinen-Laiho, Taidemarkkinoiden asiantuntija
- 7 En käynyt luennoilla/En osaa sanoa

4. Miten arvioisit sijoitusmessujen käytännön järjestelyjen onnistumista?
(5 = erittäin hyvä, 4 = hyvä 3= tyydyttävä 2 = huono 1 = erittäin huono)

Pysäköinti	5	4	3	2	1
Opasteet ulkona	5	4	3	2	1
Opasteet sisällä	5	4	3	2	1
Kahvila/lounasravintola	5	4	3	2	1
Tiedottaminen/Markkinointi	5	4	3	2	1

5. Mitä muuta olisit toivonut sijoitusmessuilta?

6. Minkälaisia toiveita tai ehdotuksia sinulla olisi SAMKin koulutuksiin liittyen?

7. Miten sinä itse säästät tai sijoitat? (Voit valita useamman vaihtoehdon)

- 1 En säästä
- 2 Pankkitilille
- 3 Osakkeisiin
- 4 Rahasto-osuuksiin (esim. korko-, osake-, yhdistelmärahastot jne)
- 5 Muihin finanssi-instrumentteihin (joukkovelkakirjat, optiot, warrantit, sertifikaatit jne.)
- 6 Kiinteistöihin/Asunto-osakkeisiin
- 7 Metsään
- 8 Taiteeseen
- 9 Eläkevakuutukseen
- 10 Muuhun, mihin _____?

8. Mikä säästämisen/sijoittamisen muoto kiinnostaisi sinua? (Voit valita useamman vaihtoehdon)

- 1 En tule säästämään
- 2 Pankkitili
- 3 Osakkeet
- 4 Rahasto-osuudet (esim. korko-, osake-, yhdistelmärahastot jne)
- 5 Muu finanssi-instrumentti (joukkovelkakirjat, optiot, warrantit, sertifikaatit jne.)
- 6 Kiinteistö/Asunto-osake
- 7 Metsä
- 8 Taide
- 9 Eläkevakuutus
- 10 Muu, mikä _____?

9. Miksi et säästä edellä mainittuihin sinua kiinnostaviin sijoitusmuotoihin tai ylipäättään? (Voit valita useamman vaihtoehdon)

- 1 Minulla ei ole varaa
- 2 Minulla ei ole osaamista
- 3 En halua ottaa riskiä
- 4 En ole aloittanut vielä, mutta aion kyllä
- 5 En ole saanut tarpeeksi hyvää neuvontaa
- 6 En halua
- 7 Muu syy, mikä _____?

10. Minkälaisia tuotteita toivoisit sijoitusmarkkinoille?

11. Minkälaista neuvontaa haluaisit säästämiseen ja sijoittamiseen? (Voit valita useamman vaihtoehdon)

- 1 En tarvitse neuvontaa
- 2 Henkilökohtaista neuvontaa
- 3 Yleisiä sijoitusvinkkejä – teen päätökset itsenäisesti
- 4 Valmiita ratkaisuja
- 5 Muuta, mitä _____?

12. Oletko saanut sijoitusneuvontaa omalta pankiltasi?

- 1 Olen saanut
- 2 En ole saanut

13. Minkälaisen kouluarvosanan antaisit Huittisten sijoitusmessuille? (4 -10)

Taustatietosi:

14. Ikä

- 1 alle 20
- 2 20-30
- 3 30-40
- 4 40-50
- 5 50-60
- 6 yli 60

15. Sukupuoli

- 1 Nainen
- 2 Mies

16. Asema

- 1 Koululainen/Opiskelija
- 2 Työntekijä/Toimihenkilö
- 3 Ylempi toimihenkilö/Johtavassa asemassa oleva
- 4 Työtön
- 5 Eläkeläinen
- 6 Yrittäjä

17. Asuinpaikkakunta

18. Pääasiallinen pankkisi

Kiitos vastauksista.

Yhteystietosi arvontaa varten:

Nimi _____

Puhelinnumero _____

Sähköpostiosoite _____